

ÚJ KELET

FÜGGETLEN HETILAP - ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: DR. MARTON ERNŐ זײל

24 oldal ■ 12.00 sekel, Eiláton 10,50 sekel ■ 20588. szám ■ 2015. január 8. csütörtök ■ 5775. tevet 17.

Likud előválasztások, győzött a papírforma NETANJÁHU FÖLÉNYES GYŐZELMET ARATOTT

A kormányzó Likud párt december 31-ére, szerdára előrehozott előválasztása, amit itt az angol primaries [prájeriz] szóval jelölnek, az elvárásoknak megfelelően az eddigi elnök, Benjamin Netanjáhu miniszterelnök fölényes győzelmével végződött.

A győzelmet némileg beárnyékolja, hogy az összesen 96 ezer fős bejegyzett Likud-tagságnak mindössze 54 százaléka vette a fáradságot, hogy elmenjen

szavazni a 600 szavazóhelység valamelyikébe.

Míg az első hely nem volt vitás, a pártlista többi helyezése annál inkább. A második helyet Gilád Erdan belügyminiszter foglalja el, a harmadikat Juli Edelstein, a Kneszet elnöke, a negyediket Jiszráél Katz közlekedésügyi miniszter. Az ötödik helyen a Likud-pártlista legmagasabb helyére került asszony, Miri Regev végzett, őt Szilván Salom követi a hatodik, és Mose

„Bugi” Jáálon honvédelmi miniszter a hetedik. A nyolcadik Zeév Elkin, a kilencedik Cáchi Hanegbi, a tizedik Dani Danon, akinek magasabb besorolást jósoltak. Ugyanígy járt a 12. hely birtokosa, Juvál Steinitz is, bár ez a hely is még „reálisnak” számít.

A „reális hely” a Likud, mint tömegpárt szempontjából az első húsz körül húzható meg. Ennyi mandátumot valószínűsítenek a Likudnak a március 17-én tartandó általános választásokon. Aki például a negyvenedik lett a listán, annak semmi esélye sincs, hogy a következő, 20. Kneszetben Likud-képviselő legyen. A legfelül végzetek számára viszont bizonyos egy miniszteri tárca, vagy legalább helyettesi állás – mindez természetesen annak a függvényében, hogy a Likudnak hány mandátumot adnak majd a szavazók, és hogy a párt a kormányalkotás érdekében hány más párttal kényszerül koalíciós szerződést kötni – hiszen a partnerek is követelnek miniszteri tárcákat.

A párt két korábbi nagy esélyese is „kiesett a szórásból”: a Netanjáhutól politikai nézeteikben jobbra álló Mose Feiglin, a kipát viselő, a Nyugati Part telepeseinek kiemelkedő híve és szószólója, és az ugyancsak erősen nemzeti fel fogású, agilis és népszerű fiatalasszony, Cipi Hotoveli sem került be a bűvös húszas listára.

Feiglin, aki régebben a Likud vezetésére és a miniszterelnökségre is pályázott, ezek után valószínűleg búcsút int a Likudnak és új pártot alapít, esetleg csatlakozik Éli Jisáj újonnan alapított „Háám itánu” (A nép

velünk van) pártjához. Nem tudható, hogy a karizmatikus politikus a zömében telepes-barát Likud-szavazók közül hányat visz majd el márciusban.

Megfigyelők egyetértenek abban, hogy Netanjáhu számára az új összetételű Likud sokkal irányíthatóbb, „kezesebb” lesz, miután a belső ellenzék szószólói sokat veszítettek befolyásukból.

Netanjáhu győzelmében a kialakult pártlistát, vagyis a Likud új összetételét minden más párténál jobbnak nevezte, majd kifejezte meggyőződését, hogy a márciusi általános választásokon biztos győzelmet arat legnagyobb kihívója, a „Mácháné hácionni” néven futó Munkapárt, és annak vezetője, Jichák „Buzsi” Herzog felett. A Munkapárt előválasztási szavazására jövő héten kedden kerül sor. Nagy meglepetések várhatóan ott sem lesznek.

Halmos László

A következő héten országszerte esők, viharok várhatók az északi határtól a Negevig. A Hermonon, a Golánon, Galilea magasabb hegyein és Jeruzsálemben hóesés valószínű. Ezekben a területeken már szerdától nincs tanítás az iskolákban és az óvodák is zárva tartanak.

G.A.L. - Marcovich ápolás, gondozás

Magyarul és románul beszélő
metapeletek legnagyobb közvetítő irodája
Ápolónők Izraelből, Magyarországról
és Erdélyből.

Tel.: 03/504-0052, 054/446-5010

EHETI LAPSZÁMUNKBÓL:

- * Dráma a SASZ-ban (4. oldal)
- * Hangulatos költői est a követségben (5. oldal)
- * Néhány szó a CNN-ről (6. oldal)
- * Nem kezelik egyenként a betért zsidókat (7. oldal)
- * Bécsi Újévi koncert Zubin Mehtával (8. oldal)
- * 2014 legsúlyosabb antiszemita incidensei (9. oldal)
- * A hétköznapok varázsáról (10. oldal)
- * Évvégi fogadalmak (11. oldal)
- * Medicina Szovátán (12. oldal)
- * Ajándék lónak is nézd a fogát (13. oldal)
- * Papucs vadászat (14. oldal)

Tíz szomorú év Nélküled
Drága Anyukám és Nagymamánk
LAHAV (ROT RÓZSI) SOSANA
Mád-Budapest - Haifa

Nagy szeretettel, végtelen vágyakozással
emlékezünk Rád

Leányod: Szára, unokáid: Rami és Jenifer,
Roei és Efrat, Ofer és Key, dédunokáid: Maya, Ron,
Adi, Ori, Heyden, Sayli, Harper Roz

HIRDETÉS ÉS ELŐFIZETÉS
ÜGYEKBE HÍVJA
GEORG EDRI
A 050/534-5041-ES TELEFONSZÁMON.

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa nemmel szavazott a palesztin kérésre

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa, ellentétben az egész muszlim és arab világ reményeivel, nem szavazta meg a Jordánia által benyújtott palesztin javaslatot, amely Izraelt három éven belül, 2017. végéig az 1967-ben elfoglalt Nyugati Part (Ciszjordánia) teljes kiürítésére kötelezte volna, és amely területen független palesztin államot hoztak volna létre Kelet-Jeruzsálem fővárossal.

A javaslatot a szükséges minősített többségnél, vagyis kilenc államnál eggyel kevesebb, azaz nyolc állam támogatta, köztük Oroszország, Kína, és Franciaország.

Az Egyesült Államok és Ausztrália ellene szavazott, Nagy-Britannia, Dél-Korea, Litvánia, Nigéria és Ruanda tartózkodott a szavazástól.

A jeruzsálemi miniszterelnöki hivatal tájékoztatása szerint Netanjáhu megbeszélést folytatott a

két afrikai állam, Nigéria és Ruanda elnökeivel: végül az ő tartózkodásuk buktatta meg a palesztin javaslatot.

Jisráél Nicán, az ENSZ-be delegált izraeli diplomata elmondta: a palesztin vezetők minden al-

kalmat megragadnak, hogy megkerüljék az Izraellel folytatott közvetlen tárgyalásokat, de ez a politika nem vezet a palesztin önállósághoz.

Száeb Erekat vezető palesztin politikus, akinek a pozícióját „fő-

tárgyalóként” szokták emlegetni, a sikertelen próbálkozás után úgy nyilatkozott az Al-Dzsazira hírtelevíziónak, hogy az eredmény a nemzetközi ítélezés „Kájin-bélyege”.

Ennek ellentmond, hogy Erekat szerinte a palesztinok számára az a helyes stratégia ha minél több nemzetközi szervezethez csatlakoznak. Egy másik palesztin politikus közölte, hogy Mahmud Abbász, a Palesztin Autonómia elnöke már december 31-én aláírta az emberi szabadságjogokat rögzítő Római Egyezményt, amely lehetővé teszi a csatlakozást a nemzetközi büntetőbírósághoz. Palesztin források szerint diplomatáik januárban újból próbálkoznak fognak a Biztonsági Tanácsnál, miután annak öt, nem-állandó tagját más, reményeik szerint velük tartó országok fogják delegálni.

Halmos László

A Palesztin Autonómia csatlakozik a hágai Nemzetközi Büntetőbírósághoz Vég nélküli jogi csatározások várhatók

Mahmúd Abbász, a Palesztin Autonómia elnöke 2014. december 31-én, szerdán aláírta az emberi szabadságjogokat rögzítő Római Egyezményt, amely néhány héten belül lehetővé teheti a hágai székhelyű Nemzetközi Büntetőbírósághoz való csatlakozást, tekintve, hogy az ENSZ közgyűlése 2012. november 29-én elismerte Palesztina államiságát, így a csatlakozási kérelmet a szavazati többség valószínűleg támogatni fogja.

A nemzetközi jog szakértői szerint az aktus vég nélküli csatározást indított megindított Izrael és a palesztin, illetve a muzulmán világ jogászai között. Mindez új dimenzióba emelheti az Izrael-ellenes propagandát, gyakorlati hatása azonban aligha lesz. A lépés nyilvánvaló célja Izrael katonai és polgári vezetőinek háborús bűnössé nyilvánítása nemzetközi fórumok előtt és által.

Izraelnek egyedül kell védekeznie a befektetésére irányuló propaganda-hadjárat ellen. Ugyanakkor a másik félnek sem lesz könnyű dolga. Izrael nyilvánvalóan számos ellenpánasszal fog élni a több évtizedes palesztin terror tervezői és szervezői ellen, akik között bizonyíthatóan megtalálhatók a Palesztin Autonómia vezetői is. A Gázai-övezetet uraló Hamasz rakétatámadásai ellen viszont bajos lehet panaszt emelni, minthogy ott a Palesztin Autonómia hivatalos fennhatósága vitatható.

A Hágai Nemzetközi Büntetőbíróság kompetenciája bűnügyekre vonatkozik, politikai kérdések megvitatására nem. Az pedig, hogy ez vagy az az ügy miként határozható meg, további bonyodalmas nemzetközi jogi csúcs-csavarás tárgya lehet.

Egy, a maga komolyságára valamit is adó bírói testületnek az arányosságra is tekintettel kell lennie. Szíriában a kormányerők és az azal harcoló – és talán a közeljövőben kormányra kerülő – lázadók eddig 200 ezer embert

öltek meg, és hárommillió embert tettek földönfutó menekültté. Szudánban és Eritreában szabályos népirtás folyik, de Egyiptom elnöke sem bánik kesztyűs kézzel saját ellenzékével.

Az övéik által elkövetett véres terrorakciókat megünneplő „palesztin” arabság fentiekhez képest ideális jólétben és biztonságban él Izrael „elnyomása” alatt...

Ellenlépésként az izraeli kormány fontolóra veszi Mahmud Abbász (Abu Mázén) és más palesztin vezetők nemzetközi bíróság elé állítását háborús bűnök és terrorvétekenység pártolása miatt.

Az eljárásokat az Egyesült Államokban és más nyugati államokban folytatnák le, nemzetközi fórumokon.

Az eljárás jogi alapját az képezné, hogy Mahmud Abbász kormányzata közösséget vállalt a Gázai-övezetet uraló Hamasz-kormányval, amelyet az Egyesült Államok és több nyugati állam terrorszervezetként tart nyilván, miután az rakétatámadások ezreit hajtotta végre polgári célpontok ellen, szervezeti alapelveiben pedig Izrael Állam megsemmisítése szerepel.

További bizonyíték a Palesztin Autonómia által kiadott, illetve engedélyezett tankönyvekben található Izrael- és zsidógyűlöletre szító szövegek, ami ugyancsak sérti az emberi jogokat.

Halmos László

DRÁMA A SASZBAN

Egyszerre veszi el két vezetőjét a keleti ortodox párt?

Árje Deri és Éli Jisáj, a SASZ keleti ortodox pártja szellemi vezetőjének, a néhai Ovadja Jozsef rabbinak a legkedvesebb, legtehetségesebb és rátermettebb káderei voltak 1984, a párt megalakulása óta.

Deri volt az első, ebben senki sem kételkedett: már huszonévesen miniszterségig vitte. Ám 2000-ben egy 155 ezer dolláros megvesztegetés vádjával három évi börtönbüntetésre ítélték, amiből közel két esztendő le is töltött a Máászijáhu fegyházban. Az ítélet ellen hívei tömegtüntetéseket tartottak. A „hu zákáj!” (ő ártatlan!) éveken át harsogó jelszó maradt a hagyományhú, legfőképpen észak-afrikai származású szefárd tömegek ajkán.

Ekkor jött el a második számú ember, Éli Jisáj órája: átvette a SASZ vezetését. Ám a politikai alkatú Deri, rosszul viselte a magányt: bő évtizedes szünet után, 2011-ben bejelentette visszatérési szándékát a politikai életbe.

És a Maran (Mester), vagyis Ovadja Jozsef rabbi áldásával visszatért: előbb, mint Jisájjal

közös pártvezér, majd 2013-ban ismét egyeduralmukodóvá lett a párt élén. („Ez csak kölcsön volt, amit most vissza kell adni” – indokolta a „Maran” a vezetés visszavételét Jisájtól, és visszaadását Derinek.)

A konfliktus magva a két vezető között régebben is fennállt, a „Maran” 2013. októberében bekövetkezett halála előtt is, és azután is.

A dráma 2014. decemberében érkezett el csúcspontjához, amikor Éli Jisáj 30 évi tagság

után kilépett a SASZ pártból, és közölte, hogy új pártot alapít „Háám Itánu” (A nép velünk van) néven.

Ám ekkor valaki – mindmáig rejtély fedi, hogy ki – nyilvánosságra hozott egy 2008-ban felvett videószalagot, amelyen a megboldogult „Maran”, azaz Ovadja Jozsef rabbi „gonosz” és „tolvaj” jelzőkkel illeti Árje Derit. A videót december 28-án a TV2 közvetítette.

Deri ezt követően bejelentette kilépését a SASZ pártból és a Kneszetből: képviselőségéről való lemondási nyilatkozatát december 29-én adta át Juli Edelsteinnek, a Kneszet elnökének. Követői napokon át kérlelték, hogy vonja vissza kilépési nyilatkozatát, Deri azonban – egyelőre – hajthatatlannak tűnik, bár felröppentek olyan értesülések, hogy talán mégis visszalép a visszalépéstől...

Éli Jisáj váltig tagadja, hogy köze lenne a titkos video-felvételhez, ám az ellene kialakult lincshangulat miatt éjjel-nappali személyi őrzőket kellett kirendelni mellé.

Argentína elnöke keresztfiává fogadott egy zsidó fiút

Cristina Fernández de Kirchner elnök a múlt héten az irodájában találkozott Yair Tawillal és családjával, hogy megtartsák a szokatlan ceremóniát, amelynek eredete több mint száz évre nyúlik vissza.

Az argentin folklór szerint egy család hetedszülött fia a rettegett „el lobisonná” válik. A vérfarkas-szerű lény a fiú 13. születésnapja utáni első pénteken mutatja meg

igazi természetét, és minden teliholdkor démonná változtatja a fiút, aki vadászni és ölni indul, mielőtt visszanyerné emberi alakját.

A lobisontól való félelem akkora volt a 19. századi Argentínában, hogy egyes családok elhagyták, sőt meg is ölték a fiúcssecsemőket. Ezek a borzalmas tettek váltották ki a szokatlan elnöki örökbefogadás gyakorlatát, amelynek az volt a célja, hogy megszüntesse ezt a halálos stigmát.

Az 1907-ben kezdődött hagyományt Juan Domingo Perón rendelettel tette hivatalossá, amit kiterjesztettek a lánycssecsemőkre is.

A hetedik fiúk és lányok – ma már sokkal ritkábbak, mint száz évvel ezelőtt – hivatalosan az elnök keresztgyerekei lesznek, ezenkívül egy aranymedált és teljes körű ösztöndíjat kapnak.

Fernández asszony elmondta, hogy Yair az első zsidó fiú, akit örökbe fogadnak, mivel 2009-ig a hagyományt kizárólag katolikus gyerekekre alkalmazták. December 23-i találkozását a fiúval és családjával „varázslatos pillanatnak” nevezte. A Tawil családot „nagyyszerű családnak”, Yairt „nagyon édesnek”, az édesanyját pedig „Eszter királynőnek” hívta. Slomó és Nehama Tawil, hét fiú szülei, 1993-ban írtak levelet az elnöknek, és idén teljesült a kívánságuk, számolt be róla a Zsidó Távirati Iroda. Ők is ott voltak a ceremónián, három másik fiúkkal egyetemben.

Az eseményről készült képeken az látható, hogy az Izraelből származó menórán, amit a család ajándékba vitt az elnöknek, meggyújtják a hanukagyertyákat.

Lizzie Dearden/The Independent

2015 a megértés és tisztelet éve lesz

A latin rítusú katolikusok és a keleti egyházak karácsonya közötti időszakban, december 30-án találkozott Reuven Rivlin államelnök az izraeli területen élő keresztény közösségek vezetőivel.

A szentföldi ferences kusztódia Terrasanta.net internetes oldalán tették közzé a hírt, hogy Reuven Rivlin és az izraeli területen élő keresztény közösségek vezetői találkoztak december 30-án. A megbeszélésen jelenlevő kilenc keresztény vallási vezető nevében III. Teofil jeruzsálemi görög-ortodox pátriárka köszöntötte az államfőt. Beszédének középpontjában a párbeszéd állt, illetve elítélte az erőszak, a terrorizmus minden cselekedetét és azokat a kísérleteket, amelyek egyének vagy közösségek üldözésére irányulnak.

A párbeszéd csökkenti a feszültséget és felszámolja az előítéleteket

A békére, igazságosságra és kiengesztelődésre épülő társadalom építéséhez meg kell tanulni a párbeszédet – fogalmazott a pátriárka. A konstruktív párbeszéd annyit jelent,

hogy meg kell oldani minden kérdést, vagy teljes egyetértést kell elérni minden témában. A párbeszéd ereje a belőle születő gyümölcsökben mérhető le. A párbeszéd csökkenti a feszültséget, felszámolja az előítéleteket és előmozdítja a megértést.

Elítélték a közel-keleti keresztények elleni üldözést

Rivlin elnök szólt a közel-keleti vallási kisebbségek elleni üldözetről. Hangsúlyozta, hogy háború folyik a szélsőségeség ellen. Az robbantotta ki a háborút, aki a pusztítás és a gyűlölet zászlaját lengeti azok ellen, akik az istentiszteleti szabadságot és az együttélést hirdetik.

Keresztények, muzulmánok és zsidók, Ábrahám fiai együtt azokkal, akik más vallásokhoz tartoznak megláthatjuk Izajás próféta víziójának beteljesedését. Szerinte egy nép nem emeli fel többé kardját más nép ellen, és nem lesz többé háború. Az izraeli elnök továbbá annak a reményének adott hangot, hogy 2015 a barátság és az együttműködés, a megértés és a kölcsönös tisztelet éve lesz.

Kurír

A feledhetetleneket ünnepelték

S. Nagy István dalköltő köszöntése

A 2014-es esztendő különösen szép és emlékezetes könnyűzenei eseménye december 22-én, a Budapesti Operettszínház színpadán történt. A 80 éves S. Nagy István (ES) dalköltő, szövegíró 60. szerzői jubileuma alkalmából rendezett operettszínházi gálaesten a „slágergyáros” leghíresebb dalai csendültek fel a legnépszerűbb sztárok előadásában. Talán az izraeli közönség is emlékezik még az ott elhangzott örökzöldek egy részére, ahogyan az Operettszínház közönsége azon az estén.

Még a könnyű (de annál nehezebb előadói feladatok megoldását kívánó) műfajért nem túlságosan rajongók is szellemi fellegvárunk polgárának tudják a Pókháló az ablakon, a Micsoda nagyszerű dolog, az Elmegyek, a Szóljon hangosan az ének, a Hull az elsárgult levél, a Fák, virágok, fény, az Azt mondta az anyukám, a Merre jártál tegnap este?, a Lehet, hogy szép nem vagyok, a Csavard fel a szönyeget, az Azért vannak a jó barátok... című slágereket, amelyeknek a szövegei mind-mind S. Nagy István tollából származnak.

A december 22-én rendezett szerzői est ES és felesége igényes terve szerint nagy művészi, műszaki és szervezői kihívás volt a szervezők, az intézmény, de elsősorban az ES-Csongrádi Kata házaspár számára. A feladat rendkí-

Dancs Annamária, Malek Miklós, Malek Andrea, Gáspár László, Somló Tamás, Aradszky László, S. Nagy István, Csongrádi Kata, Koós János, Csonka András, Benkő László, Szulák Andrea, Kerényi Miklós Máté, Dancs Annamária.

vül összetett volt, S. Nagy István életművét kellett archív felvételekkel és élő koncerttel, új hangszerelésekkel, koreográfiákkal kombinálva színpadra állítani.

Már úgy tűnt minden sínen van, de a nagy próbatételek mindég megtalálják azokat, aki soha nem adják fel. Így történt ezúttal is. Csongrádi Kata, színész-író, a Millió-millió rózsaszál és számtalan sláger énekes előadója, S. Nagy István felesége, e-mailen érkezett levelében így ír: „November végén egy infarktussal súlyosbított kétoldali tüdőgyulladás annyira megviselte az amúgy is súlyosan beteg szervezetét, hogy az orvosok lemondtak róla, éppen úgy, mint korábbi súlyos betegségei során eddig már két alkalommal. Mindkét esetben az Égiekhez fordultam segítségért, és most sem

volt más választásom. Újra elindítottam érte az imaláncot... Hála Istennek és hála az embereknek ismét sikerrel jártunk.”

Az S. Nagy István 60 éves szerzői jubileumi gálaestje a művész súlyos betegsége miatt veszélyben forgott. Azonban mindenki legnagyobb csodálatára zsúfolt ház előtt megvalósulhatott, mert „Az ötödik napon – az intenzív osztály főorvosának legnagyobb megdöbbenésére – ES – immáron harmadszor – újra visszatért az életbe...és személyesen is meg tudott jelenni ezen az operettszínházi szerzői esten, aminek a „sikerinfúziója” rendkívül jótékonyan hatott rá lelkileg”- írja Csongrádi Kata művésznő.

És szólt hangosan az ének, mert ott voltak a jó barátok, akik örömmel vállalták a fellépést:

Koós János, Aradszky László, Soltész Rezső, Somló Tamás, Malek Miklós, Szulák Andrea, Gáspár László, Malek Andrea, Benkő László, Csonka András, Kerényi Miklós Máté, Dancs Annamária. A KERO rendezte est háziasszonya Csongrádi Kata volt. Kísért a Studio 11 Ensemble, Zsoldos Béla vezetésével.

„Ez kettős jubileum volt, hiszen nemcsak a nyolcvanéves születésnapomat, hanem hat évtizedes szövegírói pályafutásomat is ünnepeltük. Mivel a 25. éves szerzői estemet is az Operettszínházban tartottuk – még Máté Petyával, Ihász Gabival, Payer Öcsivel – arra vágytam, hogy a hatvanéves szerzői jubileumomat is itt rendezzük meg. Feleségem, Csongrádi Kata áldozatos munkával összehozta ezt az ünnepséget, méghozzá nagy sikerrel” - írja a betegségéből alig néhány hete felépült S. Nagy István a 2014. december 22-én az Operettszínházban rendezett szerzői est után.

Az előadás sehogy sem akar befejeződni, mert a közönség nem adta fel az ünneplést. Egy ütemre dobogott az előadók és a nézőtér szíve, a szemekben könnycseppek csillogtak. Az előadás végén, negyedórán keresztül állva tapsolta, ünnepelte a közönség a feledhetetleneket.

Csirák Csaba

Az egyiptomi kormány betiltotta Ridley Scott filmrendező Exodus: Istenek és királyok című filmjét, mivel az „eltorzítja az ország történelmét”, valamint a zsidókat is „rasszista” módon ábrázolja.

A kulturális minisztérium közlése szerint az ószövetségi kivonulás történetét rendhagyó módon ábrázoló filmet azért tiltották be az országban, mivel annak történelem-olvasata ellenkezik az egyistenhitű vallások sugallta Mózes-képpel. Egyiptom lakosságának többsége muzulmán, azonban az országban számottevő keresztény kisebbség is él.

A cenzorok szerint a film „szándékos és durva történelmi tévedései, amelyek sértik Egyiptomot és ősi történelmét, összességében újabb kísérletet jelentenek arra, hogy judaizálja az egyiptomi civilizációt, így a nemzetközi cionizmus hatása ismerhető fel az alkotáson”.

A minisztérium közleményében kifogásolta, hogy a filmgiztalanul úgy állítja be az ősi egyiptomiakat, mint „barbárokat”, akik zsidókat ölnek és akasztanak, noha az akasztás ismeretlen volt a korabeli Egyiptomban. Emellett a film a zsidókat is „rasszista” módon

EGYIPTOMBAN BETILTOTTÁK AZ ÚJ MÓZES FILMET

ábrázolja, amikor mint fegyveres lázadókat állítja be őket, miközben a vallásos iratok a zsidókat gyenge és elnyomott népként festik le.

Istennek a filmben való ábrázolását (gyermekként) szintén érvként hozta fel a minisztérium közleménye a betiltás mellett. Az iszlám világban gyakori a vallásos témájú művészeti alkotások betiltása, mivel a muzulmán vallástudósok a próféták ábrázolását elfogadhatatlannak tartják. A nyugatról érkező

alkotások ráadásul sokszor ellentétben állnak az iszlám különböző bibliai figurákról kialakított képével, így például Jézus esetében is, akit a muszlimok szerint nem feszítettek keresztre.

Hasonló sorsra jutott Egyiptomban és számos más muzulmán országban a szintén idej, Noé című hollywoodi film is, amelyet a hívők érzéseinek megsértése, valamint a próféták ábrázolása miatt helyeztek tiltólistára.

Nem Egyiptom az egyetlen muzulmán ország, ahol betiltották a két hét alatt 107 millió dolláros (27 milliárd forint) bevételt hozó Exodus: Istenek és királyok című produkciót. Marokkó és az Egyesült Arab Emírségek szintén a film betiltásáról döntöttek. Utóbbi médiatanácsa szerint a film olyan történelmi és vallásbeli tévedéseket tartalmaz, amelyek ellenkeznek mind a Bibliával, mind az iszlámmal. Marokkóban, ahol ritkán tiltanak be filmet, több vetítés után parancsolták le az Exodust a mozik műsoráról, ugyancsak főleg az istenábrázolás miatt.

December óta minden izraeli multiplex moziban nagy sikerrel játsszák a filmet.

MTI

HANGULATOS KÖLTŐI EST MAGYARORSZÁG IZRAELI NAGYKÖVETSÉGÉN

A leköszöntött 2014-es ősztendő utolsó hónapjának lélekemelő kulturális rendezvényére Magyarország Nagykövetségének tel-avivi szalontermében került sor. Dr. Nagy Andor nagykövet úr meghívására Izraelbe érkezett Havas Judit, a világhírű budapesti előadóművész, aki irodalmi estjének műsorával elbűvölte a zsűfolásig megtöltött terem közönségét. A műsort bevezette: Eli Netzer költő, író, történész, akit régi barátság fűz a művésznőhöz. Eli Netzer 1933-ban született Budapesten. 1949-ben alijázott és Dalia kibuchban telepedett le, ahol azóta is él. Első verseskötete 1961-ben jelent meg. A héber nyelv és irodalom, valamint a jog tanára. Több mint húsz könyvet írt, részben magyarul, részben héberül.

A gazdag összeállítású műsorban Petőfi Sándor, Ady Endre, József Attila, Kányádi Sándor, Weöres Sándor, Földes Mária, Egervári Vera, Itamár Jáoz Kest, Mezei András költeményeiből, prózáiból hallhattak a jelenlévők. A művészi átéléssel tomácsoló irodalmi művekért Havas Juditot többszöri nyílt tapssal jutalmazta a közönség. Zenei aláfestésként Bartók Béla és Kodály Zoltán néhány halhatatlan népdalfeldolgozása hangzott el.

MIRON ESZTERREL

A kiválóan sikerült hangulatos költői esten Havas Judit számtalan barátja és tisztelője is megjelent. Többek között Itamár Jáoz-Keszt magyar származású költő és műfordítót is, akivel együtt elmesélték megismerkedésüket, és bepillantást nyerhettünk több évtizedes barátságuk néhány fontos állomásába is. Itamár Jáoz-Keszt a magyar kultúra kiemelkedő képviselője Izraelben. Neki is köszönhető, hogy az Izraelben élő magyar és izraeli nagyközönség megismerhette a magyar költészetet és irodalmat. Kilenc verseskötetet publikált, egy prózatrilógiát, s több válogatáskötetet jelentetett meg magyar költők héberre átültetett verseivel. Az izraeli Talpir, Kugel és Leah Goldberg irodalmi díjak birtokosa. Megkapta az irodalmi Állami elnöki díjat, míg 2001-ben a Pro Cultura Hungarica díjat.

A művésznő külön köszöntötte a nézők között helyett foglaló régi ismerősét, a kiváló színésznőt, Wohl Rózsát, aki évtizedeken át a tel-avivi magyar színjátszás állócsillagaként, számos produkcióban csillogtatta meg tehetségét. Rózsa, a közönséghez hasonlóan lelkesen bekap-

csolódott a műsorba, amikor dr. Havas Judit közös szavalásra buzdította a jelenlévőket. A Magyarországról régóta kivándorolt, de a magyar kultúráért ma is rajongó közönség hibátlanul elszavalta a művésznő kedvenc versét, Radnóti Miklós „Nem tudhatom” c. költeményét. Dr. Havas Judit életrajzából kiderül, hogy e vers fontos szerepet töltött be az életében, nevezhetjük akár pályaindítónak is. Judit már gyermekként kitűnt előadóművészi képességével, és általános iskolás korában a kerületi szavalóversenyen éppen ezzel a költeménnyel nyerte el az első díjat. Judit 1975-ben kezdte meg előadóművészi karrierjét.

A versek szeretetét szüleitől kapta. Beszéd- és előadó-művészetre Latinovits Zoltán, Wachá Imre, Montágh Imre, Török Tamás, dr. Cserés Miklós és Kerényi Miklós Gábor tanították. Az ELTE Bölcsészettudományi karán végzett magyar-könyvtár szakon. Ugyanott szerzett irodalomtörténeti PhD-fokozatot és tanít évtizedek óta irodalmat, beszédkulturát és beszédművelést, egyetemi tanítványaival számtalan rendhagyó irodalomórát szerkesztett, rendezett és adott elő.

Akik Izraelbe alijázásuk előtt Magyarországon vagy Erdélyben éltek, követhették a Magyar Rádió és Televízió, valamint a Duna-TV műsorait, gyakran találkozhattak Havas Judit művészi előadásaival. Judit számos önálló estet állított össze, többek között Ady Endre, József Attila, Radnóti Miklós, Illyés Gyula, Weöres Sándor, Kányádi Sándor verseiből, Örkény István, Kosztolányi Dezső írásaiból, Kodály Zoltán és Bartók Béla levelezéséből, a 20. századi spanyol és latin-amerikai líra gyöngyszemeiből, kortárs héber költők verseiből, Benedek Elek meséiből. Földes Mária és Márai Sándor regényeiből, valamint József Attila verseiből és Szántó Judit naplójából mutatott be egy-egy monodrámát. Kányádi Sándor 60. és 80. születésnapját irodalmi esttel köszöntötte itthon és a nagyvilágban, Fejtő Ferenc születésének századik évfordulójára A zsidó és az Úristen címmel hangoskönyvet készített. Lányod vagyok, hajolj le hozzám című CD-jével elindította a 20. századi magyar nőirodalom bemutatását. Magyarországon ő indította el a Klezmer- és irodalom programokat, aktív támogatásával alakult meg a Budapest Klezmer Band. Népszerű

gyermekműsorai közül Útibatyu

című összeállítása kazettán is megjelent.

Emlékező produkciója volt a felnőtteknek készült Drágakő c. meseatórium a budapesti Bálint Házban. A Garai Róbert színművész és a Chagall Band közreműködésével bemutatott darab régi haszid történeteken keresztül a hagyományok tiszteletére nevel, a kultúra sokszínűségét dicséri, a hitet és a vallást állítja a középpontba.

Persze irodalomtörténészként és a magyar líra avatott tolmácsolójaként nem csak a magyarországiak és erdélyiek részesültek az örömben, hogy láthatták, hallhatták Havas Juditot. A világ megannyi részében: Csehországban, Franciaországban, Szlovákiában, Németországban, Hollandiában, Angliában, Belgiumban, a Vajdaságban, Kárpátalján, Kanadában, Argentínában, az Egyesült Államokban vendégszerepelt már. Az egyik újság irodalomkritikusa azt írta róla: "Az, ahogyan a művésznő tökéletesen beleéli magát a szavak izzásába, szinte megbabonázza a közönséget. Sikerral uralja a pódiumot."

A tel-avivi közönséget is lenyűgözte a dr. Havas Judit ajkáról csengő, versben vagy dalban felröppenő szó. A művésznő előadóstje fogadással zárult. A pódiumról lelépő Havas Juditot körbe fogták az autogramkérők, művésztének rajongói, tisztelői.

Dr. Havas Judit állandó résztvevője a magyarországi zsidó kulturális eseményeknek. 2014 októberében a hódmezővásárhelyi Bessenyei Ferenc Művelődési Központ színpadán aratott nagy sikert "A séta" című monodrámával. A darab Földes Mária író nő lágeremlékeiből komponált, a holokauszt borzalmaival felelevenítő emlékek gyűjteménye. Ugyanezzel a monodrámával lépett fel, nagy sikerrel, a szabadkai zsinagóga előadótermében is.

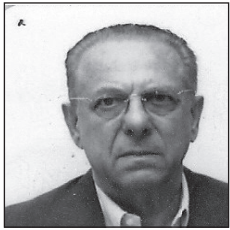
Dr. Havas Judit művészi munkásságáért 1982-ben a Magyar Rádió Nívó-díját, 1997-ben a Jeruzsálem 3000 év kitüntetését, 2006-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét vehette át. 2010-ben Radnóti-díjjal tüntették ki.

A fenti sorok a művésznő évtizedeket átívelő pályájának sikereiről csak hézagosan számolhattak be, a teljesítménye ennél jóval több, és szélesebb körű. További sikereket kívánunk Havas Juditnak, a sokoldalú tehetséggel megáldott előadóművésznek! Szeretettel várjuk az újabb, rangos műsoros estjét, Izraelben!

Róna Éva

WOHL RÓZSÁVAL

DR. KENDE GYÖRGY:

Néhány szó a CNN-ről

A CNN, a demokratikus Amerika egyik fontos TV médiaeszköze. 1980-ban alapította Ted Turner, tulajdonosa a Turner Média, amely a Time Warner cég leányvállalata. Lehetséges, hogy a világ legnagyobb hírszolgáltató vállalata. A CNN a „kábel hírhálózat” rövidítése, és ez volt az első TV állomás, mely 24 órás hírszolgáltatással rendelkezett. A vállalat központja a Georgia állambeli Atlantában van. A CNN a világot átölelő hírszolgálat, és egy ilyen hatalmas vállalat kontrollja feltételezhetően igen nehéz, így a hírszolgálatban itt-ott, sajnos egyre gyakrabban, komoly kisiklások vannak. Bizonyára nem az egyedüli voltam, aki az Öböl Háború idején 1990 augusztus 2-ától kezdődően a TV készülék mellett éltem, ettem, aludtam, nem kevesebb, mint három hónapig, és élveztem a CNN jobbnál jobb riportjait. Azóta sokat változott a világ, sajnos a CNN is, én is, és leszoktam erről a TV állomásról. A CNN elvesztette objektivitását, legalábbis, ami az Izraellel kapcsolatos híreket illeti. Eleinte bosszankodtam a gyakran ellenséges hírközléseken, aztán egyszerűen megszűntem megnyomni a távirányítón azokat a gombokat, melyek a CNN-hez vezettek.

Mint ismert, 2014 november 18-án hajnalban egy arab unokatestvérpár, az Abu Dzsamal család sarjai, mely család Dzsamal abu-Dzsamal nevű tagja az izraeli börtön vendégszeretetét élvezte terrorista aktivitásért, de a béketárgyalásoknak gúnyolt 2013-as tárgyalások kezdete előtt, az izraeli kormánytól rendszeresen megkövetelt „jóindulat”, megjegyzem, sablonos, megszokott és felesleges jóindulat bizonyítékként kiszabadult. Szóval, az abu-Dzsamal unokatestvérek, Udai Abed és Ghassan Muhammed, a Jeruzsálem melletti Dzsabel Mukaber lakosai, revolverekkel, húsdaraboló bárdokkal és késekkel felszerelve behatoltak az egyébként védelem nélküli Har Nof zsinagógába, és lémezárókat négy öreg, magatehetetlen embert, Kálmán Levine, Arjeh Kopinsky, Moshe Tversky amerikai rabbit és Avraham Shmuel Goldberg angliai rabbit, imádkókat. Kihangsúlyozom, a szó legszorosabb értelmében, lemészárolták. Aztán lövöldözésbe bocsátkoztak egy segíteni próbáló Zidan Szaif nevű drúz rendőrrel, akit szintén megöltek, ezúttal lelőttek, mert lévén fegyvere, némi rizikó lett volna mérsárlással próbálkozni. Itt a szerencse és Allah végleg elhagyta őket és a helyszínre érkező további rendőr mindkettőjüket közvetlen közlőrel fejbőlötte. Mint szokott, az ún. „Népi Front” mindenkit megelőzve azonnal magára vállalta a cionisták legyilkolásának felelősségét és egyben érdemeit, de ismeretlen okokból hamar meggondolta magát. Talán féltek a retorziótól? Az izraeli illetékesek a tettek egyéni akciójára szavaztak.

A hír hamar megjelent a médiában, így a fenntebb dicsőített CNN hírei között is. Kezdetben a „két palesztint megöltek” kommunikációban, de aztán helyesbítettek „négy izraelit és két palesztint öltek meg” és a szűkszavú részletekből az is kiderült, hogy a történés lokalizációja nem

más, mint egy „mecset”. A sebesültek (heten) és a további megölt izraeli hiányoztak a CNN beszámolóiból. Egyáltalán feltételezhető-e, hogy a CNN-nek hiányoznak a megfelelően pontos hírforrásai? Nem, tehát legjobb esetben a CNN hanyagságáról, súlyosabb esetben részlehlől, sőt, bűnös megtévesztésről van szó. A leközöltekből, egy átlagos agy számára, aki nem rendelkezik a CNN magaserkölcű logikájával, csak egyféle logikus következtetés vonható le, vagyis az izraeliek betörték egy mecsetbe, megöltek két arabot, ugyanakkor négy izraeli az életével fizetett a merényletért. Egy közepes minőségű agy tudja, mi a különbség a mecset és a zsinagóga között, de ez esetben ezt nem állíthatjuk a CNN igen gyakorlott illetékeseiről. Ezenkívül, hogy lehetséges a híreket fordított sorrendben leadni? Először a két palesztin megölését tették közzé, ami persze a történet vége és semmiképpen sem a kezdete volt.

December 21-én több mint hétszáz zsidó amerikai fiatal, az Egyesült Zsinagógák Fiataljai (USY), az évente megrendezett kongresszusukra gyűltek össze Atlantában, vagyis a CNN székhelyének városában. December 22-én, vagyis másnap, a szokásos program után, melynek a „szeresd felebarátod mint tenmagad” volt a tárgya, mintegy harminc fiatal USY tag, az Omni szálloda termében gyűlt össze, azon célból, hogy meghallgassák a CNN képviselőinek véleményét az említett témában, és egyáltalán az izraeli-palesztin konfliktussal kapcsolatban.

Az egyik CNN előadó Richard Davis volt, aki 1998 óta a CNN „hírkezelési” osztályának helyettes igazgatója és egy másik, a 31 éves CNN munkatárs Etan Horowitz, aki szintén vezető pozícióban van a CNN-nél, a mobilkészülékek (telefonok, iPod-ok, stb.) hírelátása a feladata. Horowitz a nem nagy eredménnyel dicsekedő „arab tavasz” eminens riportereként vált ismertté. Nevéből, valamint folyékony héber beszédéből, annak ellenére, hogy amerikai egyetemen végzett, azt a következtetést reszkírozom meg, hogy nemcsak hitsorsosunk, de valamilyen képpen, eredetében kicsit izraeli is.

A zsidó fiatalok egyikén, a tizenhét éves Hayley Nagelbergen az elhangzottak következtében felháborodás és keserűség lett úrrá attól, amit a CNN személyzete mondott. Richard Davis szerint, ha a közzétett hírek nem kielégítőek a hallgatóság számára (mint például a Har Nof ügy), akkor feladatuk, hogy a CNN által közölt híreket más forrásokból (??) egészítsék ki. A CNN, melyet sokan a legjobb hírszolgáltatásnak tartanak, de bizonyára annak tartja saját magát, azt ajánlja, hogy hallgatói az általa közölt híreket „kiegészítsék” és „kontrollálják”? Honnan? Nála alacsonyabbnak értékelt médiaforrásokból? Vagyis a CNN se nem megbízható, se nem kompetens? A vita ismételtén visszatért a Har Nof történések hamis közlésére a CNN-ben. Davis azzal mentegette a CNN-t a felelősség alól, hogy a hírek leközlésük előtti percekben jelentek meg és még nem voltak eléggé világosak,

de arra, hogy hogyan cserélték ki a gyilkosság helyét zsinagógáról mecsetre, képtelen volt magyarázatot adni, magyarázat helyett egyre dühösebb és arrogánsabb lett, és egy még boszszantóbb és hamisabb magyarázatba bonyolódott, hogy a hírközlés pillanatában a híradóteremben épp egy Damaszkusszal kapcsolatos mecsetről beszéltek, és hogy kvázi ez az oka a mecset és zsinagóga fogalmak cseréjének, és megkérdezte vitapartnerétől: – Te még sohasem írtál olyasvalamit, amit hallottál, ahelyett, amit gondoltál? – Még ha feltételezünk is ilyen tévedést Davis tizenhétéves vitapartneréről, ez bizonyára nem elfogadott gyakorlat egy rutinos, professzionális CNN hírbemondótól.

Hayley Nagelberg nem tágitott. Miért nem nevezte a CNN az esztelen gyilkosságot terrorizmusnak, és mikor már a CNN számára is világos volt, hogy az áldozatok négyen izraeliek (a rendőrt és a hét sebesültet akkor sem említették) és tudott volt a húsvágóbárdok és kések használata, a CNN a terrorista támadás kifejezést akkor sem használta. Davis válasza: „Te viccelsz velem? Egy szó. Megbolondultál?” Az utóbbi kifejezés megengedhetetlen, nemcsak a CNN magasállású tisztviselőjétől, de bárki részéről és az bizonyítja, hogy a tizenéves kislány „kiütötte” vitapartnerét. Hayleynek a válaszból világos lett, hogy Davis beismerte kudarcát, de folytatta: „Nem viccelek. Igen, az a bizonyos egy szó, a különbség. Nem bolondultam meg, egy tizenhét éves New-Yersey-i leány vagyok, akit megdöbentett az egyoldalú médiabeszámoló itt Amerikában, Izraelről. Undorodom a hamis főcímeiktől. Fáj látnom, milyen sok a tudatlan ember, beleértve téged is. Nagyon fontos, elszomorít és szegényérzetem van, hogy ennek a végét sem látom. Hány izraelinek kell ahhoz meghalnia, hogy a hírek igazak legyenek? Hány ártatlan palesztin, legyen az a Gázai-övezet, a Nyugati-part vagy Izrael földjén, esik áldozatul ennek a hazugság hálózatnak, mielőtt az igazi hírekről szabadon értesülnek? Hány reggel kell félelemmel felébrednem, hányszor kell telefonálnom, hogy számtalan új szervezet történeteit átlapozzam ahhoz, hogy teljes képet kapjak arról, mi történt hazámban mialatt aludtam? Hány apró küzdelmet, feldühödött tizenéveseket, pimasz e-mailt kell látnod ahhoz, hogy megértsed azt, hogy a híreid nem kiegyensúlyozottak, nem igazak és nem is pontosak? Én képtelen vagyok arra, hogy hátradőlve szemléljem, amint te és a hozzád hasonló hazug híreket terjesztenek. Szerintem neked nincs megfelelő válaszod a kérdésekre. Elérkezett az idő, hogy mindez megváltozzon, és ha te nem állsz készen arra, hogy részese legyél e változásnak, akkor azt kérdelem tőled, hogy viccelsz-e, vagy tán megbolondultál?”

Tíz évvel ezelőtt Izraelben az autók lökhárítóira ragasztott matricák ezt hirdették: A „CNN hazudik”. Van valakinek kétsége? Ez ugyanaz a CNN, melyet 1990-ben néztünk? Így néz ki a demokratikus Amerika és a szabad világ legnagyobb, és élenjáró hírszolgáltatója?

HÁROM OK, AMIÉRT NEM KEZELIK EGYENLŐEN A BETÉRT ZSIDÓKAT

Számos cikket olvastam arról, hogy a vallásba betért zsidókat nem ugyanúgy kezelik, mint azokat, akik zsidónak születtek. A zsidóságban sokat beszélnek arról, milyennek kellene lennie a zsidóságnak. Ugyanakkor azt még nem vizsgálták meg, mi az oka a betérésekkel kapcsolatos problémáknak. Jómagam is betért zsidó vagyok. Olyan, aki végigjárta a betért zsidókra jellemző „nagy utazást”.

Először is, zárjunk ki tényezőket

Bármely, a betértekkel szembeni közönynek (vagy még rosszabb: kegyetlenségnek) nincs köze a római kémekek történetéhez, nincs köze semmihez, ami a zsidóság történelméből felhozható példa lenne, nincs köze a zsidóságon belül érzett valamelyik tabunak. Néhány rabbit leszámítva, a betért zsidókkal szembeni közöny nem háláchikus (talmudi) kérdés. Ez kulturális, nem pedig vallási probléma.

A rabbi túlságosan elfoglalt

A rabbik nagyon elfoglaltak. Hosszú órákat töltenek feladataikkal, bizonytalanok a jövőjükkel illetően. Az egyik pillanatban halottat temetnek, utána pedig az imaterem tetejét kalapálják. Sajnos, emellett nincs sok idő a betérni vágyókra. Ezen kívül a rabbik sokat foglalkoznak a zsinagóga tagjaival. A legtöbb zsinagógának olyan kihívásokkal kell szembenéznie, mint a siker, a taglétszám, a tagok életkora, oktatási programok, a programok látogatottsága stb. A fitness-oktatók azt mondják, hogy minden, amit mérni lehet, tovább növelhető. Ha a betéréseket nem veszik számításba, akkor a betérések nem élveznek elsőbbséget.

A zsidóság vallás?

A legtöbb zsidó számára a zsidó identitásnak nincs köze a valósághoz. Sherwin Wine rabbi azt mondta gyerekkoráról, hogy „akkoriban az Örökkévaló nem volt releváns. Hitler viszont igen.” A Hanuka lángjainak meggyújtása vagy a macesz evése számukra nem micvák, hanem olyan dolgok, amelyeket a nagymama tanított nekik. Ezek olyan tevékenységek, amelyekre örömmel emlékezik az

ember. Ebben nyilván semmi rossz nincs (sőt, csodálatos), azonban a betért zsidóknál más a helyzet. Számukra a judaizmushoz való közeledés az Örökkévalóhoz való közeledést jelenti, a spirituális pillanatokhoz való felemelkedést a zsidó ünnepeken keresztül, imával és elmélkedéssel. A zsidó közösségi eseményeken általában nincs szó spiritualitásról. Egyik Facebook-os barátom azt mondta, hogy „az a zsinagóga, ahová én járok, főleg a bagelről és a lazacról szól”.

A betért zsidók sosem lesznek „kulturális zsidók”, és ha a zsidóság ebben fejezi ki magát, akkor a betértek mindig betolakodók lesznek. Néhány esetben a született zsidók úgy érzik, hogy a betért zsidók sosem lesznek teljesen zsidók, mert nincsenek történelmi kötődéseik, amelyen keresztül megérthetnék a zsidóság szenvedéseit. Az ő elképzelésük szerint nem tudsz jobban betérni a zsidóságba, mintha például Spanyollá vagy Ázsiává válni.

A zsidó folytonosságra fordított energiák

A zsidóság sok pénzt és energiát fektet abba, hogy a zsidók megőrizzék identitásukat. A zsidó közösségek több millió dollárt költenek arra, hogy meggyőzzék a zsidó fiatalokat, hogy zsidó házastársat találjanak maguknak. Ugyanakkor vajmi keveset költenek a betérésekre – kivéve, ha a nem zsidó házastárs betéréséről van szó, mert azt szeretnék, hogy

a születendő gyerekek is zsidók legyenek. Nem azt mondom, hogy ne lenne fontos a zsidóság kontinuitása, de ironikus, milyen sokat tesz a zsidó közösség, hogy a zsidóság iránt közömbös zsidó származású embereket a valódi zsidó élet felé tereljék, miközben a betértekkel nemigen törődnek. Azokkal, akik zsinagógába járnának, zsidó szervezetekben vennének részt és zsidó gyermekeket nevelnének. Holott ezek a legfontosabb célok!

Ez tehetetlenségi probléma: a

zsidóság olyan régóta koncentrált a saját maga túlélésére, hogy más dolgokra nem figyel. Ha túl sokat aggódnak az előrejutásért, nem tudunk jó és hosszú távú döntéseket meghozni (a legmodernebb tudományok ezt „agylhalásnak” nevezik). A betérésekkel kapcsolatos proaktív megközelítés túlságosan is sok időt venne igénybe a közösség számára ahhoz, hogy a túlélés célján túljusson. Az egyik zsidó professzor azt mondta nekem, hogy „más, sokkal fontosabb és sürgetőbb dolgokra kell összpontosítanunk”.

Néha a betérők okozzák a problémát

Ígérem, ezzel nem az áldozatokat akarom hibáztatni. Vagy ha te így látod, az a te döntésed. Néha mi, betérők okozzuk a fájdalmat. Olyan közösséghez akarunk csatlakozni, amely első látásra nem akar minket. Ez önértékelési zavart okoz nálunk, amit visszavetítünk a közösségre.

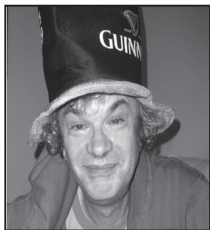
Ezen kívül nagyon sok zavar, negatív kommunikáció és ellentmondás van abban, hogy Izrael Állam kit fogad el zsidó állampolgárnak. A betértek fájdalommal tapasztalják, hogy hiába veszik fel a zsidó vallást, sosem lesznek elég jók. Ez hihetetlen mértékű olaj a tűzre. Vannak zsidó közösségek, amelyek azon fáradoznak, hogy közösségük tagjai legalább csak látszólag zsidók legyenek, miközben mi a mikvéből kijöve készen állnánk arra is, hogy rabbi legyünk. Ez demoralizáló és úgy érezzük, másodosztályú állampolgárok vagyunk. A sehová sem tartozás érzése sértődéshez vezet, amely rossz viszonyt és igazságtalan kritikát eredményez, végül pedig képtelenek leszünk a valódi zsidó életbe asszimilálódni. Előfordul, hogy egyvalaki több millió embert megsért.

Végül is: nincs nagy baj

A valóság az, hogy a betért zsidókat ritkán sértik meg. A nyílt rosszindulatnál sokkal gyakoribb az érdektelenség. Csatlakozol hozzánk vagy nem, kit érdekel? Az érdeklődés hiányát növeli a vallási és kulturális identitás sokszínűsége. Abban a világban, ahol csak a termékek eladása a lényeg, a betérésekkel nem törődő vallásos közösség trükkösnek, titokzatosnak és ellenségesnek tűnik. A fogyasztói társadalom korszakában, ha nem próbálunk meg új embereket zsidóvá tenni, akkor úgy tűnik, hogy egyáltalán nincsenek érveink. Nem érdemes általánosítani. Vannak zsidó közösségek, amelyek a betérni vágyókat idegenként kezelik, akikre az időt is kár pazarolni, ugyanakkor rengeteg egészséges, melegszívű és nyitott közösség van, amely új zsidókat akar, hogy azok részt vegyenek a kehila kedosában (szent gyülekezetben, hitközségben).

Sok nagyszerű rabbi van, aki a betértek mentora akar lenni. Nem ritka, hogy a betérni vágyók messze vannak a betérőket fogadó közösségektől. Ez olyan probléma, amelynek megoldásán jómagam és barátaim dolgoznak. Ha téged is érdekel a téma, előre is köszönöm a segítségedet.

**Patrick Beaulier/
The Times of Israel
Mazsihisz**

AVI BEN GIORA:

Bécsi újévi koncert Zubin Mehtával

A bécsi újévi koncert középpontjában a hagyományoknak megfelelően idén is a „Strauss-dinasztia”, azaz idősebb Johann Strauss és három fia, ifjabb Johann, Josef és Eduard Strauss művei álltak, de Franz von Suppé, valamint az „Észak Straussának” is nevezett dán komponista, Hans Christian Lumbye darbjait is műsorra tűzték. A zenekar zárásképpen hagyományosan a Kék Duna-keringőt és a Radetzky-indulót játszotta.

A hangverseny három évforduló előtt is tiszteleg: a Bécsi Egyetemet 650, a Bécsi Műszaki Egyetemet 200 éve alapították, az osztrák főváros híres körútját, a Ringet pedig 150 évvel ezelőtt avatta fel Ferenc József császár.

A koncertet a világ 90 országában, köztük idei újdonságként a Bahama-szigeteken is közvetítik, a szervezők több mint 50 millió nézőre számítanak.

Újévi koncertet először 1939-ben rendeztek Bécsben. Ezen a koncerten csak ifj. Johann Strauss művei csendültek fel. Az apa, idősebb Johann Strauss darbjai, és a másik két fiú, Josef és Eduard művei csak később. Az első koncertet nem január elsején rendezték, hanem december 31-én. A helyszín akkor is, ma is ugyanaz, a Grosser Musikverein (a Nagy Zenei Szövetség) épületének Goldener Saal (arany terme). Az első koncert karmestere Clemens Krauss volt. A műsorban felcsendültek ifj. Johann Strauss legismertebb dallamai, a Denevér c. vígopera nyitánya, a Pizzikato-polka, az Annen-polka, a Kaiserwalzer (Császárkeringő), a Perpetuum Mobile (Örökmozgó), a Csárdás a Pázmán lovag c. operából, a Geschichten aus Wienerwald (Mesék a bécsi erdőkből), a Leichtes Blut (Könnyű vér), a Sport-polka (gyors-polka) és mások. Ifj. Johann Strauss egyik legismertebb műve, az An der schönen blauen Donau (Kék Duna-keringő) először csak 1945-ben hangzott el. Az id. Johann Strauss népszerű, Radetzky-Marsch (Radetzky-induló) c. művét meg 1946-ban játszották el. Ez utóbbit a karmester a közönség felé fordulva vezényli, amit a publikum ütemes tapsal kíséri.

Clemens Krauss szinte megszakítás nélkül, haláláig, 1954-ig dirigálta az újévi koncertet. Ebben a pozícióban Josef Krips csupán kétszer, 1946-ban és 1947-ben váltotta fel. 1955-től Willi Boskowsky vezényelt egészen 1979-ig. Ekkor a Bécsi Filharmonikusok elhatározták, hogy ne csak német származású karmester vezényelje őket. Az első nem német karmester Lorin Maazel volt. Utána következtek Claudio Abbado, Carlos Kleiber, Zubin Mehta, Riccardo Muti, Ozava Szeidzsi, Mariss Jansons, Georges Prêtre, Daniel Barenboim.

A külföldi karmesterek közül sokan többször is felállhattak a karmesteri pódiumra. Ezek egyike Zubin Mehta volt. Az idei 2015-ös koncertet is ő vezényelte. A 78 éves dirigens 1990, 1995, 1998 és 2007 után idén ötödször állt a bécsi Musikvereinben megrendezett újévi koncert karmesteri pódiumán. A hangver-

senyt felvezető hétfői bécsi sajtótájékoztatón elmondta: először az 1960-as évek elején hallgatta a koncertet, egy állóhelyről, „ahogyan most is: még mindig állok”.

Mehta már a húszas évei közepén, tehát 1961 körül is vezényelte a Bécsi Filharmonikusokat. Szoros szálak fűzik a városhoz, itt végezte zenei tanulmányait is.

„Az én zenei világom a két bécsi iskolát öleli fel, Haydntól Alban Bergig, sőt egészen Anton Webernig. Természetesen ezen a két nagy korszakon kívüli zeneszerzők műveivel is nagy szeretettel foglalkozom időnként, de alapvetően Bécs zenéje az én világom” - fogalmazta meg a magyar közmédiának adott interjúban szeptemberben, mielőtt a budapesti Művészetek Palotájában fellépett az Izraeli Filharmonikusok élén.

Zubin Mehta indiai származású karmester 1936-ban született Bombayben. Apja is zenekedelő volt, ő alapította Bombay első szimfonikus zenekarát. Mehtát már ifjú korában megérintette a nyugati klasszikus zene. 18 évesen a Bécsi Zeneakadémia növendéke lesz, majd 22 évesen megnyeri a Liverpoolban rendezett nemzetközi karmesterversenyt. Szerződést kap a Liverpooli Királyi Filharmonikusokhoz, mint segéd-karmester. Ezután pályája felfelé ível. A világ jelentősebb operaházai hívják meg mint zeneigazgatót és karmestert. A new-yorki Metropolitan-tól a milánói Scala-ig vezényelt operákat. 1968-tól az Izraeli Filharmo-

nikusok vezető zenei tanácsadója. 1977-ben fő zenei igazgatója, majd 1981-ben örökös zenei igazgatónak választják meg. 2009-ben létrehozott egy Mifne nevű alapítványt, ahol tehetséges izraeli és arab gyerekek tanulhatnak. Hazájában, Indiában hasonló céllal az indiai gyerekek részére hozta létre a Mehli Mehta Foundation-t.

Idén nagyon nehezen tudták eldönteni, hogy ki is legyen a koncert karmestere. Claudio Abbado, Nicolas Hernancourt, valamint a japán Ozava Szeidzsi is a választottak közt volt, ám egyikükkel sem sikerült megállapodásra jutni, főleg anyagi természetű dolgok miatt. Végül is Zubin Mehta elvállalta ezt a megtisztelő feladatot.

A koncertre a hatalmas érdeklődésre való tekintettel csak sorsolásos úton lehet jegyet venni. A sorsoláson való részvételhez előzetesen regisztrálni kell a zenekar honlapján. Ha a regisztráció sikeres, akkor létrehozható egy személyes fiók, ide kapjuk az értesítést, hogy a sorsolásnál elnyertük-e a jegyvásárlásra való jogosultságot. A január 2. és 23. közötti időszakban a világ bármely pontjáról benevezhetünk a sorsolásra.

Az elmúlt években már nem csak újévkor rendeznek koncertet, hanem december 30-án, és 31-én is. December 30-án délelőtt 11-kor kezdődik az esemény. Ilyenkor nincsen állóhely sem. A legolcsóbb jegy 130 euró, míg a legdrágább 400 euró körül van. A december 31. kezdési időpontja este fél nyolc. Erre már van olcsó állóhelyes jegy is, harminc eurótól. A legdrágább jegy ára 720 euró. Az újévi, január elseji koncert délelőtt 11 óra 15 perckor kezdődik. A legolcsóbb jegy harminc euró, míg a legdrágább 940. Természetesen csak az erre jogosultak élhetnek a vásárlás jogával, ami egy sorsolás után két jegyre érvényes.

A terem virágdíszítéséről hosszú évekig San Remo gondoskodott. Körülbelül harmincezer szál virágot szállítottak erre az alkalomra. Idén az ausztriai termelők szállították a szükséges mennyiséget.

A SIMON WIESENTHAL KÖZPONT JELENTÉSE 2014 LEGSÚLYOSABB ANTISZEMITA INCIDENSEIRŐL

Az amerikai székhelyű Simon Wiesenthal Központ ez évben ismét közzétette a leg-súlyosabb antiszemita incidensek „toplis-táját”. A tíz esetből hat Európához köthet: Belgium, Franciaország, Németország, Svédország és Anglia mellett Magyarország is szerepel a listán. A jelentés magyar fordítását Bassa László készítette el.

2014-ben az antiszemitizmus, valamint az Izrael-ellenes gyűlölet világszerte példátlan robbanásokban tetőzött. A Simon Wiesenthal Központ összeállítása arról tanúskodik, hogy a fenyegetések és provokációk a második világháború óta minden eddigénél nagyobb méreteket öltöttek.

2014 az Iszlám Állam, a „magányos farkasok” terrorizmusa, a célzott gyilkosságok és erőszakos cselekmények éve volt az európai demokráciákban. A Hamasz melletti érzelmek Európa utcáin és az amerikai egyetemeken egyaránt megnyilvánultak.

2014-ben a zsidók elleni gyűlölet még inkább elfogadottá vált a társadalmak politikai szövetében. Az iráni mullah-teokrácia véget nem érő, nukleáris népiirtással fenyegető üzenetekkel árasztotta el Izraelt. Európában számos fórumon igyekeztek bűncselekményre nyilvánítani az olyan ősi zsidó hagyományokat, mint a kóser vágás és a rituális körülmetélés.

A 2014. év eseményei nyomán az európai zsidóságban felmerült a kérdés: van-e remény a további életre szülőföldjén.

Danny Cohen a BBC igazgatója sokak érzésének adott hangot: „Eddig még sohasem éreztem magam zsidóként olyan kényelmetlenül az Egyesült Királyságban, mint az elmúlt 12 hónapban. Ez arra készítetett, hogy elgondolkozzam, vajon hosszú távon is itt lesz-e az otthonunk. Mert ezt mindnyájan érezzük. Személy szerint korábban még soha ilyen mélyen nem éreztem ezt.”

A Simon Wiesenthal Központ felszólítja a jóérzésű embereket szerte a világon, hogy 2015-ben álljanak ki, törjék meg az apátiát és a csendet, emeljék fel szavukat a történelem legősibb gyűlölete ellen, bárhol üti is fel a fejét.

1. Belgium – A hippokratészi eskü, avagy: mindenkit kezelünk, kivéve a zsidókat?

Belgiumban egy orvos megtagadta, hogy ellátásban részesítsen egy 90 éves asszonyt, Bertha Kleint, akinek bordatörése volt. Az asszony fiának, aki a telefonvonal túlsó végén várta válaszát, azt tanácsolta: „Küldje az anyját néhány órára Gázába, rögtön elmúlnak majd a fájdalmai. Nem megyek el magukhoz.” Azzal letette a telefont.

Az asszony unokája diszkrimináció miatt jelentette az orvost. „Ez a hetven évvel ezelőtti időket idézi. Sohase gondoltam volna, hogy mindez megismétlődhet Európában” – nyilat-

kozta az unoka a Joods Actueel nevű helyi zsidó lapnak. Michael Freilich főszerkesztő pedig sorolja: „Ez csak egy eset a sok közül. Antwerpenben egy nőt nem szolgáltak ki a boltban, mert zsidó volt. Liège-ben egy étteremben ezt a feliratot függesztették ki: Kutyákat beengedünk, zsidókat nem. Brüsszeli tüntetéseken „Halál a zsidókra” jelszavakat skandáltak, a facebook-on pedig naponta uszítanak a zsidók elleni gyűlöletre.” A belgiumi zsidó közösség elleni legsúlyosabb incidensre a brüsszeli zsidó múzeum előtt került sor, amikor egy francia merénylő, akit az Iszlám Állam harcosai képezték ki, három ártatlan ember kaszált le gépfegyverrel.

2. Izrael/Jordánia: Mészárlás egy jeruzsálemi zsinagógában; embertelen „megemlékezés” a jordániai parlamentben

November 18-án két kelet-jeruzsálemi terrorista hatolt be a nyugat-jeruzsálemi Kehilat Bné Tora zsinagógába. A löfegyverekkel, baltaikkal és bárdokkal felszerelt támadók „Allah Akbar” kiáltásokkal nekiestek az imádkozóknak. Négy rabbi – közülük három amerikai állampolgár – lett a vérfürdő áldozata. (Lásd első képünket.) A támadás során további hét személy sérült meg. Egy drúz rendőrt, aki bátran az áldozatok segítségére sietett; lelőttek, mielőtt a terroristákat ártalmatlanná tették. A világ zsidó közvéleménye mély gyászba borult a sokkoló esemény hatására.

Másnap a jordániai parlament rövid gyászszünetet tartott – a gyilkosok emlékére. A Korán szavait idézték, hogy „dicsőítsék tiszta lelküket, és az arab és muszlim nemzet összes mártírját.” Abdullah Ensour, Jordánia miniszterelnöke részvét-táviratot küldött a terroristák családjának: „Kérem az Istent, hogy bánjon velük kegyesen, önöknek pedig gyászukhoz nyújtson türelmet, vigaszt, és erőt...” A jordániai kormány viszont közleményben ítélte el a támadást, mint Jeruzsálem polgári lakossága ellen irányuló erőszakos cselekményt.

Ez az incidens a korábbi, izraeli polgárok életét követelő terrorcselekmények betetőzése volt. A jeruzsálemi gyorsvasút egyik állomásán csecsemő esett egy terrorista áldozatául, három izraeli tizenévest pedig elraboltak, majd később meggyilkoltak. (A fiúkat a Fatah honlapján patkányok képében ábrázolták.)

3. Franciaország: Támadás egy magánlakás ellen, rablás, nemi erőszak

Gépfegyverből zsinagógára leadott sorozatlövés, erőszakos cselekmények, vandalizmus és az Iszlám Állam által kiképzett terroristák rendítették meg a francia zsidókat.

Decemberben támadók hatoltak be egy lakásba Créteil-ben, Párizs egyik elővárosában. Az ott lakó fiatal zsidó párt megkötözték. „Mondjátok meg, hol tartjátok a pénzt, nektek

zsidóknak mindig van pénzetek” – követelte egyikük. Majd a lakást feldúlták, a lányt pedig megerőszakolták.

Bernard Cazeneuve belügyminiszter a támadást antiszemita jellegűnek minősítette, mivel „a támadók abból indultak ki, hogy zsidónak lenni azt jelenti, hogy van pénzed.”

A zsidó közösség biztonsági szolgálatának információja szerint két gyanúsított ellen valószínűsítés miatt erőszak, fegyveres rablás, erőszak, eltulajdonítás és zsarolás címen emeltek vádat.

François Hollande köztársasági elnök az Elysée palotában nyilatkozott: „Egy francia városban egy családot azért ért támadás, mert zsidók... Amikor ilyen tragédiák történnek, nem csupán a családot éri sérelem. Egész Franciaország nagysága sérül.” Manuel Valls miniszterelnök a twitteren így kommentálta az ügyet: „Az antiszemitizmus elleni küzdelem mindennapi feladatunk.”

Az együttérzés és támogatás szavait csak helyeselni lehet, de az év végéhez érve Európa legnagyobb zsidó közösségében kétségek merültek fel, vajon az ország a jövőben képes lesz-e védelmet nyújtani zsidó állampolgárainak.

4. Németország: A „Toiletgate” megosztja a „Bal” párt vezetőit

November 10-én a Bal Párt (Die Linke) meghívta az Izrael-ellenességéről elhíresült Max Blumenthal (aki a Simon Wiesenthal Központ tavalyi listáján a 10. helyen szerepelt) és David Sheent, a párt Bundestag-beli üléstermébe, a Kristályéjszakáról tartandó megemlékezésre. Blumenthal gyakran azonosítja a cionizmust a rasszizmussal és párhuzamot von izraeli intézkedések és a náci cselekedetek között. Gregor Gysi pártvezető megsokalta ezt, és visszavonta az engedélyt az ülésterem használatára. Az incidens „Toiletgate” néven vált ismertté, mivel Gysi a mosdóban volt kénytelen elbarikádozni magát Blumenthal és Sheen haragja elől.

Az incidens kapcsán szóba került, hogy a pártban szélsőségesen Izrael-ellenes csoport működik Inge Höger és Annette Groth vezetésével, akik 2010-ben ott voltak a Mavi Marmara flottillán Gáza partjainál, és hazatérésüket követően a párt számos képviselője biztosította őket támogatásáról. A „Toiletgate” kapcsán ők, és a hozzájuk csatlakozott Claudia Haydt és Heike Hänsel élen jártak Izrael démonizálásában.

Válaszul a Baloldali Párt reformszárnya, regionális politikusok és párttagok nyilatkozatot adtak ki: „Az Izrael-ellenes gyűlöletet szítva pártunk egyes vezetői antiszemita jelszavakkal érvelnek, relativizálják a holokausztot és kisebbitik a német felelősséget többmillió európai zsidó megsemmisítésében.”

Folytatása következik

SCHNAPP LEA

A hétköznapi varázsáról...

Sok ünnepünk van és mindenki a maga módján, szokásai szerint igyekszik a családi együttlét minden percét kiélvezni, vonzó programokon részt venni, barátokkal, ismerősökkel találkozni. Ünnepek előtt-alatt régi barátok jelentkeznek, akikkel személyesen vagy írásban, telefonon, esetleg az éteren keresztül kerülünk kapcsolatba, és ilyenkor visszatérő motívumként megnyílnak az emlékezés zsilipjei, mesék, történetek jönnek elő a múltból, párhuzamot vonunk régi és új történések között, a régmúltat összehasonlítjuk a jelennel.

Igyekeztem többeket is meghallgatni barátaim, ismerőseim közül, ha úgy éreztem, hogy a társaságomban lévőknek „mesélhetnének” van. El is gondolkodtam azon, hogy hasonló emlékek mennyire más és más érzéseket váltanak ki az emberekből. Ha beszélgetőtársaim történetesen a Soát átélt nemzedékhez tartoznak, rájövök, hogy ők külön kategóriát képviselnek – az átélt szenvedések és talán a koruk miatt is.

Egyik ismerősöm elmesélte például, hogy esküvőn volt egy kibucban. Miközben a vidáman táncoló fiatalokat figyelte, szomorú gondolatai a múltba szálltak: alig 14 évesen deportálták, de előtte is csak zsidózásra, megalázásokra emlékszik. Soha nem volt része a fiatalokra jellemző felszabadult vidámságban. Ráadásul még most is lidérces álmok gyöttrik.

Elgondolkodtam, hiszen sorstársak vagyunk. Átéltém mindazt, amiről az ismerősöm mesélt. És mégis: még a zsidózások közepette is, míg el nem szakították tőlem szeretteimet, sok szép, vidám pillanatra emlékezem. És ezek a szívemet melengetik. Városunkban, Félegyházán összetartó, kellemes fiatal társaságunk volt. A templomudvar volt a főhadiszállásunk: pingpong, önképzőkör, találkozások a közeli és távolabbi vidékek zsidó ifjúságával. Csongrádból, Kecskemétről, Szegedről, de még Szabadkáról is érkeztek barátok, sporttársak. No, és a drága, meleg otthon, szinte mindegy, hogy szegény volt-e, vagy gazdag. És a tanító néni, a tanító bácsi... Gyermekkorom szép emlékei örök életre melegséggel töltik el a szívem. Talán az asszimiláció is kisebb volt akkoriban, mint most, a legkisebb faluban is híven őrizték a hagyományt. Jesivák működtek, és soha nem felejtettük el Jeruzsálemet, szent városunkat. Még most is büszkén gondolok az akkori zsidó ifjúságra. Sok áldozatot hoztunk, míg beteljesedett Jeremiás próféciája: a Szentély pusztulása, kiűzetésünk az országból, ahol születünk...

(Emlékeztetől, Jeremiás próféciájából:

A vándorúton kérdi a nép Jeremiástól:

„... hogy Izráél fiai vajon országukba még visszatérnek-e?”

És felelt a próféta:

„Kinek lelke a lánchban is szabad és istenhite át- meg átjárja, ragyog annak szíve Cionja”, majd:

„Lehull, elomlik kövek falainak ezre, elsüllyednek országok és népek.

De mit szenvedve teremt meg a lélek, örök az, akár a Mindenható.”)

Boldogan, büszkén szemlélem a mai ragyogó ifjúságot, a mi utódainkat. Ugyanakkor a mi gáluti éveinkről is büszkén mesélhetek. Hiszen megálltuk a helyünket és kiálltuk a nehéz próbát. Hazatértünk. Bár megcsönkített lélekkel jöttünk haza, a Teremtő erőt adott, hogy felnevelhessünk egy új nemzedéket, hogy tovább vigyék unokáinknak azt a zsidó szellemet, amelyet apáink hűségeesen őriztek a szétszórásban.

Hadd válaszolhassak most itt, az ünnepek alatt is a múlton kesergő ismerősnek: A mártírok lelke a mennyekben van, emléküket a szívünkben. Akár szegény, akár gazdag házból jöttünk a világra, a szüleink meleg otthonában átélt gyermekéveink emléke ne rémálmokat hozzon, hanem mint örök szeretet forrása kíséreljen bennünket éberre és álmainkban.

* * *

Íme egy másik baráti elbeszélés, amelyet szintén az ünnepek alatt hallgattam meg: „Nagyon szegények voltunk, 14 éves koromig szalmaágyon, anyám mellett aludtam, de anyám körül minden ragyogott. A mostani szép, nagy lakásunkban nincs olyan rend, tisztaság, melegség, mint a régi szegénységben. Talán ez a melegség segített az előmenetelben, tanulásban, a katonaságnál ezredesi rangot értem el.” Szíve melegséggel telik, arca átszellemül, amint a régmúlt otthonról mesél. Büszke a gáluti éveire, gyermekkorára, és büszke az izraeli pályafutására. Bárcsak még sokáig élvezné. Jár neki. Jár nekünk.

Valamit azonban még meg kell tanulnunk, nevezetesen azt, hogy ne vegyük számításba az éveket. Bár megszenvedtük őket. Higgyünk mindig az újrakezdés csodájában. És most elérkeztem írásom témájához is: örömteljes, jócselekedetekben gazdag, szép hétköznapi életet kívánok!

* * *

Nemrég egy nagyon szép szöveget olvastam, Márai Sándor írta:

„Nézz utána, hogy minden napból, a legközségesebb, sivár hétköznapi napból is ünnepet csinálj, ha pillanatokra is! Egy jóindulatú szóval. Méltányos cselekedettel. Udvarias mozdulattal. Nem kell sok az emberi ünnephez. Minden napba belecsempészhetsz valamilyen varázsos elemet, megajándékozhatod magad egy könyv igazságának negyedórás élményével, valamilyen homályos fogalom megismerésének kielégülésével, környezetet vigasztalásával vagy felderítésével. Az élet gazdagabb lesz, ünnepibb és emberibb, ha megtöltöd a hétköznapi nap néhány percét a rendkívülivel, az emberivel, a jóindulatúval és az udvariassal, tehát az ünneppel.”

Tulajdonképpen erről szól az életünk. Hogy megtaláljuk azt az apró kis varázs-pillanatot, amely örömeiket hoz számunkra, színessé teszi napjainkat, emberré, érző, szerető, gondoskodó emberré tesz bennünket, függetlenül a naptár piros betűs, vagy éppen megszokott, esetleg unalmas napjaitól.

* * *

Hétköznapi pillanatfelvétel:

Állok a járdán, a stoplámpával szemben, amely éppen pirosat mutat. Most éppen nem vagyok türelmetlen. Mellettem áll egy nagyon szép, huszonéves lány. Lopva tanulmányozom arcát, alakját, öltözetét, megjelenését, majd megszólalok, önkéntelenül hangosan:

- Át méod jáfá. Nagyon szép vagy.

- Te is! – érkezik a spontán válasz.

- Hány éves vagy?

- Huszonnyolc – válaszolja.

Elmosolyodom:

- Akár az unokám is lehetnél.

- Akkor is szép vagy! – mondja, majd elnyargal.

Ugye milyen széppé varázsolta ez a kis jelenet mindkettőnk hétköznapiját? Kell ennél több, hogy mosolyogva folytathassuk az utunkat? Frissen, fiatalosan, egészségesen.

Egészség? Nagyon fontos tényezője az életünknek, valóban. Tulajdonképpen az sem baj, ha a lány nem az igazat mondta. Akkor is kedves volt! Sohase legyen nagyobb bűnünk, mint egy udvarias bók. Hazudj, tükör, hazudj”... írja Heltai Jenő Tükör című versében.

Szép lett az a hétköznapi! Igaz ugyan, hogy alig pár perc múlva valaki megkérdezte:

- Fáradt vagy, kedves?

- Nem, nem vagyok fáradt – feleltem. (Azért sem vagyok fáradt! Pedig...)

Hazacipeltem a cekkerem. Volt benne dió, mandula, mazsola. Gondoltam, hogy sütni fogok egy kis hétköznapi flódnit.

És akkor eszembe jutott Goldfaden édesbús dala a „Rozsinkesz mit Mandel”. E kis dal szövegét, zenéjét évtizedek óta hallgatja meghatót a jiddisül értő népréteg. Benne a lengyel zsidó ember sok-sok nosztalgiaja.

És hogy mi minden van benne, azt csak ők tudják-értik, akik hallották a gettók mélyén, a zsidó negyedek szomorú, vagy boldog otthonaiban, a munkában vagy a bölcsők mellett, s úgy adták tovább évtizedeken keresztül, mint valami kincset, amely apáról fiúra száll.

Most azon csodálkozom, miért nem zenésítette meg Goldfaden azt a verziót is, hogy „Friss kenyér dióval”... Annak idején egy kötélyre való diót hoztunk le a padlásról, köréje ültünk a tágas udvaron, friss kenyérral falatoztunk, nehogy hólyagos legyen a nyelvünk. Kis cimborák, óh! Tarka pillangókkal, báránnyal, virágzó akáccal körülvéve. Kis testvérkével, daliás fivérrel, édesanya-csókkal. Így festett akkor a szín. Amelyből mi maradt? A házi kenyér, a dió mennyei ízének emléke...

A többit elrabolta a gyilkos csizmák népe-se-rege, belegázolva minden szépségbe, szentségbe. Ezért keltenek keserű emlékeket bennünk a régi ízek – ezért könnyezünk... Rozsinkesz mit Mandel... évtizedek után is reményt éleszt, hogy azért az élet néha szép és édes is tud lenni.

Adjon a Teremtő sok-sok szép hétköznapi!

SURÁNYI J. ANDRÁS:

ÉV VÉGI FOGADALMAK

Simán, eseménymentesen átvészeltük a Szilvesztert! Nem volt különösebben nehéz. Egyre könnyebben megy ez. Emelkedő korrall – minden jel szerint – folyamatosan csökken kiemelt jelentősége, érezhetően enyhült a köré gerjesztett feszültség. A környéken is összehasonlíthatatlanul kisebb volt a felhajtás, alig hallottam az ilyenkor megszokott, szinte kötelező pogánydúlást, dudálást, durrogatást és a részeket artikulátlan üvöltözését. Nincs kizárva, hogy mások is egy esztendővel idősebbek lettek, egyesek esetleg többel. A máskor oly jellemző Karácsony és Vízkereszt közti kép is változóban. A kapualjak szemeteskukáinak döntött, hajléktalanná vált karácsonyfák tömege, melyek megszenteltelenítve és szellemileg kiürülten hirdették a világ hiúságának múlandóságát, most csak ritkásan mutatkoznak, csak elvétve látom az üres szaloncukor-papírokkal szenvelgő fenyő-corpusokat. Lehet, hogy fűtőértékük került újra előtérbe, és a tulajdonképpeni hanukai eszmének megfelelően meleggé és fénnyé váltak a kályhákban. Meglehet, idén meg sem vették őket, az is lehet, az „egy életre” vásárolt műanyag karácsonyfa fogott végre talajt és vert gyökeret. A néhány észlelt, kidobott fán sem lengedeznek a kiábrándítóan demonstráló szaloncukor-papírok, úgy tűnik, a transzszírsavak káros hatásának hatékony ismertetése lassan, de biztosan elérte célját. Barátom

„jézuskahitből” kikamaszkodott fia kérdezte a minap – magamat is meglepve – számonkérően, hogy most miért nincs Terézvárosnak az Oktogonon karácsonyfája, ami eddig mindig volt és január hatodikáig, Vízkeresztig szokott állni? Valóban, nincs. Hűlt helye! De minek is egy ilyen drága beruházás a választások utánra. Sem felavatni, sem megszentelni, sem alatta ájtatoskodni és a jól megválogatott szegényeknek a magasságos önkormányzat és az egyház ajándékait átadni, nem éri már meg, hiszen a zsiros posztok elosztása a következő öt évre, már két hónapja megtörtént. Amúgy meg folytonos botránykő és veszélyességi faktor volt ez az általában 15m magas fa. Időnként – tudniillik – eldőlt, maga alá temetve a faállítók és a világmegváltó születésének dicsőségét. A kamasz Dávid fantáziáját is feltételezhetően inkább ez a bulváros és szarkasztikus aspektus mozgatta meg.

Pár évvel ezelőtt még színpadot állítottak az orrom előtt az Oktogonon és hajnalig tartott a diszkó, a sokadalom, a robbantgatás, és mindennek közvetlen következményeként, a szomszéd megrettent Csipetke kutyájának szűkülő vonyítása. A jelek szerint úgy véli az országgló fennhatóság, nem tanácsos nagyobb tömegek összehívása, melyek alkohol-indokolta, kiszámíthatatlan tudatmódosulása nem számszerűsíthető és tervezhető nyomkövethetően, tehát nem irányítható biztosan.

Az elmúlt szűk hét év során lemorzsolódtak azok az – ilyen alkalmakkor százszázalékos bizonyossággal felbukkanó – haverok is, akik talpa alatt akármilyen okból is égett az otthoni talaj és szilveszteri legendáriumukat az én elfogadó társaságomban igyekeztek gazdagítani. Egy részük külhonivá lett, mások „megállapodtak” és visszavonulót fújtak. Nagy részük viszont már rég átitta és átcigarettázta magát egy másik univerzumba, a szenttelen időtlenségébe. Májukat, – lehet, – szemléltető ábraként mutogatják az erre szakosodott angyaloknak. Egy, az előzőekben ábrázolt statisztikát persze egy aránylag nagy létszámú merítésből lehet csak elkészíteni, ám a „tudás korát” a „pihenés kora” irányába elhagyó

ember már annyi ismerőssel, baráttal, kar- és elvtárral, ivócimborával és családdal rendelkezik, hogy hitelesnek és reprezentatívnak tekinthetünk minden hasonló adatszolgáltatást. Saját, személyre szóló „szilveszterügyi aktám” utolsó negyed évszázada kicsit más megítélés alá esik a nagy átlaghoz képest, – nehéz általános érvényű következtetéseket levonni – mert a polgári év utolsó napját hat különböző országban volt módom tölteni. Ezekből kettő, az NDK és Csehszlovákia már nem létezik. NSZK-ra, Ausztriára és Csehszlovákiára egy-egy, NDK-ra kettő, Izraelre 7, Magyarországra 13 Szilveszter esik. Ezeket az adatokat nehezen szedtem össze az emlékezetet támogató, lejárt útleveleimet tartalmazó doboz tartalmának segítségével.

Egy kettős állampolgár versenyelőnye az évvége területén vitathatatlan, és az esélyegyenlőség már azáltal is súlyosan sérül a javára, hogy egy héber a zsidónaptár szerinti Újévet is megtartja, illetve ügyesen lavírozhat a zsidó és a polgári év vége és kezdete ünneplése frontján. Ha ügyes tehát a helyi, magyar héber, és kihúzza az örmény karácsonyig, január hatodikáig, akkor simán végigbulizhat négy hónapot. Ez nem az én tipikus esetem, a jelzett négy hónapot viszont hasznos figyelemztető és felkészülő időzónának tekintem, a következő esztendőre vonatkozó stratégiák, túlélési technikák tervezése számára.

Az ilyenkor szokásos, az évet meghatározó fogadalmak megfogalmazásának is ez a stresszmentes és kinyújtott ideje. Akik világszerte pont és éppen Szilveszterkor határoznak el és fogadnak meg teendőket, melyek egyébként nincsenek időhöz kötve – garantálom, hogy sikertelenségre vannak ítélve. Gondolok itt példának okán, a mértéktelen nassolás, a dohányzás, az ivás, vagy az asszony verésének abbahagyására. Rossz dolgok ezek, melyek bár folyamatos lelkipurdalást okoznak, de hirtelen abbahagyásuk elvonási tünetekkel járna. Ezeket vagy abba tudjuk hagyni bármikor, vagy soha, Szilveszterkor biztos, hogy nem. Egy egész évi józan számadás és az abból levont következtetések sugallta új irányelvek sérül-

hetnek végzetesen ilyen rosszul sikeredett szilveszteri fogadalmaktól. Valóságos tartalmukat tekintve életszerű, értelmes célokat próbáljunk meg magunk elé kitűzni, és a megvalósításuk valószínűségét is igyekezzünk reálisan meghatározni. Nem szívesen példálózom magammal, de rajshásónótól kezdve koncepcionálisan és lelkieken, Mikulástól viszont már koncentráltan és konkrét intézkedésekkel készülök zokniparkom radikális felfrissítésére. Abszurdum, hogy még mindig teli vagyok a suk hákarmelen vásárolt „árbáa báeszert” típusú és fokozottan kétes állagú zoknikkal, csupán azért, mert egyszer – Szilveszterkor persze – elhatároztam, hogy „ez így nem mehet tovább, egy nap nincs, hogy

képes legyek két egyforma és tiszta zoknit találni” és vettem 60 sékelért 6 árbáa báeszert, azaz 24 pár egyforma zoknit. Akkor teljesült egy nagy fogadalmam, de rosszul mértem fel az általa okozott életmódváltozást. Megszűnt a reggeli kaland, a vadászat izgalma, a felismerés öröme és azok az életbölcességbe beépülő tanulságos balesetek, amikor a sikeresen meglelt zoknit mámorosan bal kezemben szorongatva, a jobbos kezem kávéját rálöttyintettem. Év végére természetesen negyvennyolc teljesen egyedi zoknival volt dolgom, voltak kávéfoltosak, festékesek, szitára elvékonyodottak, elszíneződtek a mosásban, vagy rozsdacsíkosak szárítódrottól. Az év elején nem értettem, mitől lett unalmas az életem, mitől érzem úgy, hogy a kispolgári életforma felé fordultam, de az őszi ünnepek és rajshásónó közeledtével már újra beállt a régről megszokott és vérmérsékletemet meghatározó zoknihelyzet – bevallom, teljes megelégedésemre.

Sokat éltünk együtt, sokat láttunk, mindig számíthattunk egymásra, de eljött a válás ideje. Mikuláskor végérvényesen eldőlt, most Szilveszterkor meg már a megvalósítási fázisba lépett 2015-ös fogadalmam, a „Zokni-tavas” fedőnévű. Nem tudom egyelőre, hogy mondják kínaiul, árbáa báeszert, de bízom nyelvérzékemben. „Négyet százért” lesz az első kísérletem.

DR. EUGENE GIDALI: Medicina Szovátán

Az idén 90 éve annak, hogy GIDÁLI JÓZSEF Dr. Szovátán, 1924 elején, elkezdte munkásságát. GIDÁLI doktor 1898-ban Tövisen – (Teius) (judetul ALBA) született, hattagú, szerény családban. A négy testvér közül egyedül ő folytatott egyetemi tanulmányokat. Tövisen kezdett iskolába járni, később Enyeden, a Bethlen Gábor kollégiumban tanult és érettségizett. Egész ifjúsága nagy nélkülözések közepette telt.

Érettségije után, az első világháború utolsó két évében (1916-1918), ő is felöltötte Ferencz József K.u.K. hadseregének egyenruháját, de szerencsére nem került ki a harctérre. 1919-ben nagy meglepetés érte családját, amikor kiderült, hogy 21 éves fiuk már 1918 óta a budapesti Orvosi Egyetem medikusa. Noha jóformán semmi pénze nem volt, de merész és ügyes fiatalemberként minden segítség nélkül, teljesen egyedül sikerült megoldania a dolgot.

A fővárosban azzal keresett pénzt, hogy orvosi könyveket másolt, amiket aztán több példányban litografáltatott, így kollégái otthon is tanulhattak, valamint magánórákat adott. Ezek az elfoglaltságok azonban sok idejét elvették a tanulástól, és igen keveset jövedelmeztek.

Életét, mindennapjait egyébként megkeserítette az akkoriban Magyarországon dühöngő antiszemitizmus. 1919-ben visszament Erdélybe, és az újonnan létesített Kolozsvári Orvostudományi Egyetemen, román nyelven folytatta tanulmányait. Ott is szégyenletes zsidóellenességgel került szembe. Ám ez nem csak a szokásos kiabálásból, szellemeskedésből, szemtelenkedésből állt, mert itt a zsidó orvosokat furkósbottokkal véresre verték az egyetem bejáratánál.

Néhányan elmerészkedtek panaszkodni a híres Iuliu Hatieganu professzorhoz. De a tudós egy szót sem szólt, csak mosolygott...

Gidáli József 1923-ban megszerezte Kolozsvárott az orvosi diplomáját. Onnan Marosvásárhelyre került, néhány hónapi klinikai gyakorlatra. Az akkori viszonyok, mint a későbbiek is arrafelé; a legtöbb ifjú zsidó orvosnak csak vidéken nyitottak jobb megélhetési lehetőséget.

Gidáli doktor Szovátát választotta, ahol megnyitotta általános orvosi rendelőjét.

Vállalkozásában mindjárt az elején két nehézség is jelentkezett. Az első az volt, hogy épp akkor, az utca túloldalán, egy másik fiatal orvos is dolgozni kezdett, szintén magánrendelőben. Más részről meg tőle, a szegényebbiktől, háromszor több letelepedési díjat követeltek, mint konkurensától. A polgármesteri hivatal úgy látta jónak, hogy a keresztény orvosnak könnyebb sorsot ígérjen, mint a zsidónak.

Ám a hivatal tévedett. A szomszéd orvos rendelőjébe alig jártak az emberek, a betegek hamarosan csak Gidált keresték.

A hivatal hamar megbánta részrehajló eljárását, és visszaadta Gidálinak a különbözetet. Be is írták a regiszterbe: «Visszaadtuk a pénzt, mert Gidáli jó orvosnak bizonyult».

Ettől kezdve Gidáli akár derűs, akár borús nap volt, teljesen egyedül látta el felelősségteljes munkáját Szovátán. Fáradtságot nem ismerve járta Szovátát és a környező településeket, éjjel-nappal, télen-nyáron, olyan időkben, amikor gondozott utak sem voltak, autók sem igen közlekedtek. Szerencsére ügyes kezű, nagyon nyugodt, türelmes természetű ember volt. Már 1924-ben olyan szülészeti beavatkozást tudott fogóval elvégezni, amit ma műtét nélkül elképzelni sem tudnánk. Betegeit súlyos járványok közepette is látogatta, nem törődve a személyét fenyegető veszéllyel. Begipszelte az erdei favágó eltört kezét; kihalászta a kisgyerek gégejéből az idegen testet, bevarrta a szombatesti bicskázó legény sebét...

A nehéz munka után zenét hallgatott, hétfőgőn meg olykor sétált egyet a vidéken. Lóhát-ról, a magas hegyekből csodálta a hatalmas szovátai erdők szépségét.

Rendelőjét egyre több és jobb felszereléssel gazdagította. A nyilasok Gidáli doktor 1944-es leltárában közel 200 darab orvosi műszert számoltak össze.

A rendelőben laboratóriumi vizsgálatokat is tudott végezni; mikroszkópja is volt, később

EKG-vel is ellenőrizte betegeit.

Gidáli doktor az 1930-as években, a közeledő fasizmus ellenére úgy döntött, hogy továbbra is inkább Szovátának szenteli munkáját, semmint, hogy kivándoroljon Amerikába a veszély elől.

Megint új dolgokat tanult, követte szakmája fejlődését, rendszeresen olvasta a román, magyar, német szakirodalmat. 1931-ben szakorvosi képzésbe kezdett, amit szerencsére Szovátán folytathatott. Ugyanis a fürdőtelepen, a „Bírák Házában”, a balneo-fizioterápiás szanatóriumban dr. Marius STURZA vezetése alatt szakképző munka is folyt. Gidáli a szigorú Sturza doktor mellett dolgozott és tanult. Rajta kívül Sturza csak egy fiatal segédorvosával közölte Ausztriában szerzett ismereteit, 1933-ban.

Ők ketten lettek az első, Erdélyben képzett balneológusok. 1934-ben mindketten megszerzték a szakorvosi diplomát. Gidáli a fürdőtelepen sorra kipróbáltatta az új balneológiai eljárásokat, és ha értelmüket látta, Szovátán is alkalmaztatta őket. Bár általános orvosi munkája mellett immár a fürdőorvosi tevékenység is sok idejét lefoglalta, Gidáli ismét beiratkozott a kolozsvári egyetemre, ahol fogorvosi diplomát szerzett.

Ilyen megfeszített munka mellett nemigen kerülhetett sor szabadságra. Egyszer mégis elutazott nyugatra, Bécsbe. A bécsi egyetemi klinikán felkereste a híres Otto Porges gastroenterológus professzort. A doktor magával vitte egyik szovátai páciensét is, hogy az ismert szakemberrel együtt megvizsgálhassa a beteget, mert a különös esetre Romániában nem találtak diagnózist.

Néhány nap múlva megszakadt a szabadság, mert a város és a világ az Anschlussra ébredt. 1938 márciusát írták. «L'air du temps tournait au fascisme», azaz fasizálódott a léghő, mondták erre a doktor frankofil családjában. 1944-ben Dr. Gidáli nejét, Gizit, és ötéves kisfiát, Gyurikát, Auschwitzban megölték. Az orvost Szovátáról hurcolták el.

Azon a napon hiába háborodott fel többek között Török Mihály lelkész, valamint a későbbi neves marosvásárhelyi ügyvéd, Dr. Kincses Előd édesanyja. A kakastollas legények őket is gúnyosan, durván félrelökték.

Június 6., a normandiai partraszállás napja Gidált az „Auschwitz – Buchenwald” halálmenetben találta, amit ő 13 napon keresztül, úgyszólván étlen-szomjan vészelt át. Ez a megpróbáltatás sorstársai nagy részének a vesztét jelentette.

A buchenwaldi haláltáborban a szovátai orvost választották ki, hogy bajtársai sebészeti kezelését (három darab műszerrel) ellássa. Doktor Gidáli később úgy beszélt erről, mint élete legfontosabb mozzanatáról: hiszen ő ott is gyógyító maradt, és abban lelte örömét, ha segíthetett bajtársai szenvedésein.

Folytatása következik

PEER GIDEON: AJÁNDÉK LÓNAK IS NÉZD A FOGÁT

Nem hiszem, hogy rám lehetne fogni, szűkmarkú vagyok, persze mindent rám lehet fogni, csak akarni kell, aki keres, talál. Nem vagyok egy spórolós típus, ugyanakkor megnézem, hová megy a pénz, nem szórom ki az ablakon, nincs annyi belőle, mint a pelyva. De akkor se szórnám, ha annyi volna, hogy Dunát lehetne vele rekeszteni. Ilyen vagyok.

Az ember életében sok pillanat van, amikor ajándékot kell adnia, ez alól én sem vagyok kivétel. Születésnapoktól, esküvőktől, bármicváltól, évfordulóktól hangos e táj, amikor elérkezik a pillanat, ajándékkal illik meglepni szeretteinket. Az emberek nagy többsége az utolsó pillanatban vásárolja meg az ajándékot, töméntelen pénzért.

Én nem. Én – ezt is – másképp csinálom. Megvan a jól kidolgozott módszerem, hogy azt ne mondjam, stratégiám, nem zuhanok a boltba két perccel a születésnap előtt, hogy drága áruikkal megsarcoljanak, véretem vegyék. Nem adok alkalmat, hogy a bőrt is lehúzzák rólam.

Nem, nálam nincsen kampány-időszak. Én mindent előre megtervezek, kiszámítok. Hogyan csinálom? Roppant egyszerű. Sosem akkor veszem az ajándékot, amikor momentán szükségem van rá, hanem jóval előbb, dátumtól, széljárástól teljesen független. Amikor olcsóbban lehet hozzájutni.

Járom az utam, a macskakövest, nézelődöm, forgolódok, aztán hirtelen meglátom az egyik kirakattal, hogy akció van, árleszállítás, sale, kiadásítás, boltbezárás. Ez az én várva várt pillanatom. Ilyenkor lecsapok. Vásárolok. Hogy mit? Minek? Kinek? Arról akkor még fogalmam sincs. Majd egyszer eljön az idő, eljön az idejük a megvásárolt dolgoknak is. A lényeg, hogy olcsón, sokszor féláron, néha szinte ingyen jutok hozzá a kinézett árucikkhez, ami idővel ajándékká avanszál. Becsomagoltatom, aztán félreteszem a szekrényembe, ott várja a megfelelő alkalmat, a pillanatot, amikor ajándékként átnyújthatom.

Nem számítottam ki – pedig itt lenne már az ideje –, hogy mennyit

spórolok ezzel a módszerrel, de egy aprócska folyócskát – például a Kishon patakot – már el tudnám vele rekeszteni.

Miket vásárolok? Mindent, ami horogra akad. Sosem lehet tudni, mikor mire lesz szükségem, kit kell majd meglepnem. Ágyneműt, bort, whiskyt, vodkát, könyvet, kölnit, rúzszt, szemfestéket, sálat, inget, after shave-et veszek, mindent, minden mennyiségben.

Legutóbb is arattam.

Megismerkedtem egy hölgygel. Már kinőtt a pubertáskorból, ennek ellenére úgy találtam, összecsomózhatnánk az életünket. Volt egy érzésem, hogy ő is képes rá, hogy magáévá tegyen. Mondjuk, nem lenne ellenére. Fentebb már említettem, hogy nem vagyok szűkmarkú. Most is, megismerkedésünk első hónapjára való tekintettel nagyon szép ajándékkal leptem meg. Egy üveg parfümmel. Tudom, tudjuk, a nők szeretik az efféle csecsebecsét.

Egy kávéházban adtam át, ahol az elmúlt hónapban többször is

találkoztunk.

Nagyon meg volt hatva a figyelmességemtől.

– Biztos vagyok benne, hogy kedvelni fogja, és sokat használja majd – mondtam, és jelentőségteljesen a szeme közé néztem.

– Ezt nekem? – kérdezte.

– Csakis, kinek másnak? – suttogtam sejtelmesen.

Izgatottan, még ott helyben kibontotta a szépen adjusztált ajándékot.

A csomagban after shave volt.

Ami ezután következett, nem szeretném részletezni. Azt a kedves olvasó fantáziájára bízom.

Peer Gideon

Izraeli apróságok

című könyve

Dán Ofry bevezetőjével és
Schöner Alfréd rabbi professzor
utószavával megrendelhető a

054-6678131-es telefonszámon.

(Külföldről: +972/546678131)

Jó könyvet találni nem nagy művészet, de egy igazán nagyhatásút már igazi kihívás. Ez az én esetemben azt jelenti, hogy a mű annyira befészkel magát a gondolataimba, hogy egy kis időre kénytelen vagyok felhagyni a könyvhabszolással. Jaime Cabré regénye ezen ritka esetek közé tartozik, hála neki, december utolsó napjait szigorú diétával tölthettem.

A legnagyobb katalán író tizedik regénye az Európát behálózó mindenkor gonosz rémtettei és egy 18. századi Storioni hegedű körül forog, melyet Vialnak hívnak. Cabré az idősíkok, helyszínek és szereplők váltogatásával egészen a 14. századig pörgeti vissza a történelmet. Ezek a váltások komoly koncentrációt követelnek az olvasótól, mint ahogy az alábbi idézet is jól mutatja:

„Valamikor régen, amikor a Föld még lapos volt, és a vakmerő utazók a világ végére érve hideg ködbe ütköztek, vagy lezuhantak a sötét mélységbe, élt egy derék ember, aki elhatározta, hogy Istennek, a mi Urunknak szenteli az életét. Nicolau Eimericnek hívták, katalán származású volt, és idővel a gironai Domonkos-rendi kolostor teológiaprofesszoraként szerzett hírnevet. Hitbuzgalma nyomán az eretnek gonoszság ellen küzdő Inkvizíció erőskezű vezetője lett Katalóniában és a Valenciái Királyságban. Nicolau Eimeric Baden-Badenben született 1900. november 25-én; rövid úton SS Obersturmbannführer-re nevezték ki, és miután kitűnően helytállt mint Auschwitz Oberlagerführere, 1944-ben újra kézbe vehette a tábor gyeplőjét, hogy

A Drory könyvtár heti ajánlata

Jaime Cabré:

Én vétkem

megoldja a magyar problémát. Egy hivatalos nyilatkozatban förtelmes eretnekségnek bélyegezte a Mallorcai Királyság katalán születőte, a megátalkodott Ramon Llull könyvét, a Philosophica amonist, és ugyancsak förtelmes eretneknek bélyegzett mindenkit, aki Valenciában, Alcoiban, Barcelonában vagy Zaragozában, Alcanyísban, Montpellier-ben vagy bárhol másutt olvassa, terjeszti, tanítja, másolja és a fejében forgatja Ramon Llull méltelyező, eretnek tanait, amelyek nem Krisztustól, hanem az ördögtől valók. Lejegyeztem ma, Girona városában, 1367 július havának 13. napján.”

Adriá Ardévol, az Alzheimer-kórral küzdő nyelvzseni professzor kénytelen félbehagyni a gonoszról írt esszéjét válaszok híján. A lapokat megfordítva belekezd saját, titkokkal és hazugságokkal teli életének papírba vetésével, mielőtt minden emlékét elveszti.

Felidézi tehetős családjának mindennapjait, akik sohasem tudták kimutatni szeretetüket. Műkereskedő apját csak az értékes kéziratok, illetve fia nyelvzszenivé nevelése érdekelt. Anyja sem kímélte, az ő kedvéért tanult hegedülni. Egyedül a játékfigurák – Carson seriff

Rocklandból, és Fekete Sas, a rettenthetetlen arapaho törzsfőnök - nyújtottak lelki támaszt Adriának.

Apja váratlan és erőszakos halála miatt egész életében önmagát okolja. Anyjával együtt évtizedekig kutatják Féix Ardévol múltjának részleteit, köztük a Storioni hegedű pályafutását, melyet Adriá élete legféltettebb kincseként őriz. Még akkor sem képes megválni tőle, amikor szembesül a ténnyel, hogy a hegedűhöz ártatlan emberek vére tapad.

Legszívesebben bemásolnám mind a hét-száz oldalt, mert ezt a regényt nem érdemes összefoglalni, elemezni, ezt a regényt el kell olvasni. Minden benne van több százéves távlatban, legyen szó bölcsességről, barátságról, szerelemről, halálról, vagy épp a hangszerkészítés művészetéről.

Nagy Tímea

A könyv megvásárolható vagy kölcsönözhető a Drory Könyvtárban. A könyvtár elérhetősége a világhálón www.dkabala.com honlap, a Facebookon: Drory Izraeli Magyar Könyvtár. A könyvtár címe: Givatayim, Enzo Sireni 20. III/10. Telefon: 054/391-1831.

KRASZNAI ÉVA:

Az ebola már Nagy-Britanniában

A londoni Royal Free kórház közleménye szerint válságosra fordult az ebolafertőzést kezel skót ápolónő állapota.

Pauline Cafferkey-ről, aki a múlt hét végén tért vissza casablancai és londoni átszállással Glasgowba az ebolajárvány sújtotta Sierra Leonéból, hétfőn megállapították, hogy ebolabetegebben szenved, miután a fertőzés kezdeti tüneteivel jelentkezett a hatóságoknál.

Kedden, különleges biztonsági intézkedések közepette, a brit királyi légierő (RAF) Hercules C-130-as repülőgéppel átszállították Glasgowból az északnyugat-londoni Northolt városnegyed közelében működő RAF-légítámaszpontra, onnan pedig a londoni Royal Free kórházba. Nagy-Britanniában ezt a kórházat jelölték ki és szerelték fel az ebolafertőzötték biztonságos elkülönítésére és kezelésére.

A Royal Free szombati közleménye szerint a beteg állapota az elmúlt két napban fokozatosan romlott, és szombaton már válságos volt. Az ápolónőt egy meg nem nevezett kísérleti vírusellenes gyógyszerrel és a fertőzés túlélőtől származó vérplazmával kezelik.

Az egyik vérplazmadonor William Pooley, az első brit ebolafertőzött, akit ugyanebben a londoni kórházban kezeltek tavaly augusztusban. A fiatal férfit - aki egy jótékonyági szervezet egészségügyi szakértőjeként szintén az

ebolajárvány leküzdésében segédkezett Sierra Leonében - már betegen szállították haza, és néhány hét múlva gyógyultan távozott a Royal Free kórházból.

Pooleyt a ZMapp nevű új vírusellenes gyógyszerrel kezelték, amelyet az Egyesült Államokban már több ebolafertőzött esetében alkalmaztak, Nagy-Britanniában azonban jelenleg nincs több ebből a gyógyszerből.

Pauline Cafferkey, aki a Save the Children nevű, beteg gyermekeken segítő jótékonyági szervezet önkénteseként dolgozott a

nyugat-afrikai járványövezetben, az első brit állampolgár, akin már hazaérkezése után jelentkeztek az ebolafertőzés tünetei. Nagy-Britanniában az ebolavírus négy évtizeddel ezelőtti felfedezése óta eddig soha nem fordult elő behurcolt ebolafertőzés.

A legnagyobb brit repülőtereken - köztük a londoni Heathrow-n is, ahol a beteg ápolónő múlt vasárnap átszállt a Glasgowba tartó járatra - október közepe óta szűrik a Libériából, Sierra Leonéból és Guineából érkezőket. A szűrési rendszert a brit hatóságok most felülvizsgálják, miután kiderült, hogy Pauline Cafferkey jelezte a Heathrow repülőtéren működő szűrőállomás személyzetének, hogy nem érzi jól magát, ám többszöri lázmérés után továbbengedték a csatlakozó glasgowi járatra.

A British Airways légitársaság járatán az ápolónőn kívül 71 utas és ötfős személyzet utazott. A brit egészségügyi hatóságok azóta mindegyikkkel felvették a kapcsolatot. Felkutatották azt a 101 nagy-britanniai lakhelyű utast is, aki Casablancából Londonba utazott a beteg ápolónővel együtt, és nemzetközi együttműködéssel keresik azt a további 31 utast, aki Londonból más országokba utazott tovább. Az ebola tavalyi megjelenése óta csaknem nyolcezer áldozatot szedett. A karácsonyi időszakban újabb 307 esetet regisztráltak a térségben.

TOVÁBBI JÓTANÁCSOK 60 ÉV FELETTIEKNEK

* Fogadjon el minden családi eseményre, diplomaosztóra, születésnapra, esküvőre vagy konferenciára szóló meghívást. Látogasson múzeumot, menjen ki a természetbe..., a lényeg az, hogy mozduljon ki otthonról egy kis időre. De ne sértődjön meg, ha nem hívják meg, mert néha ez nem is lehetséges. Amikor fiatal volt, bizonyosan Ön sem hívta meg a szüleit mindenre.

* Beszéljen keveset és halljon többet, mert az élete és a múltja csak saját magát érdekli. Ha valaki az ügyei felől érdeklődik, legyen rövid és igyekezzen jó és kellemes dolgokról beszélni. Sose panaszkodjon valamire. Beszéljen halkán és tisztelettel.

* Ne kritizáljon semmit, fogadjon el minden helyzetet, ahogy van. Minden múlandó. Gondoljon arra, hogy visszatér otthonába, a megszokott életébe.

* A fájdalmak és a nyűgjei mindig jelen lesznek, még problematikusabbakká teszi azokat, mint amilyenek, ha beszél róluk. Igyekezzen csökkenteni jelentőségüket. Végül is ezek csak Önt érintik, és csak az Ön és orvosa problémái.

* Idős emberként, minden időben fanati-

kusként imádkozva és fohászkodva, ne vonzódjon annyira a valláshoz. A jó hír az, hogy hamarosan személyesen fogalmazhatja a kéréseit.

* Ne vessen, ne vessen sokat, ne vessen mindenben, ön egy szerencsés ember, önnek volt egy élete, egy hosszú élete, és a halál csak egy újabb bizonytalan szakasz lesz, mint amilyen bizonytalan volt az egész élete.

* Ne izgassa fel magát, ha valaki azt mondja önnek, hogy most nem csinál semmit. A

legfontosabb már megtörtént: ön és jó, vagy rossz élettörténete, már megtörtént!

Emlékezzen Mario Benedetti szavaira:

„Ne add fel, kérlek, ne engedj, még ha éget is a hideg, még ha harap is a félelem, még ha lemegy is a nap és eláll a szél. Lelkedben van még tűz, álmaidban van még élet, mert minden nap egy új kezdet, mert most van itt az ideje és ez a legjobb pillanat”.

Krasznai Éva

RÓNA ÉVA:

A RÉSZEG NŐ PANASZAI...

Éjjel kiadós eső esett, reggelre jókora víztócsák fénylettek a járdán, az úttesten. Fújt a szél, táncra perdítette a hulló faleveleket.

Középkorú nő közeledett az autóbussz-megállóhoz. Feltűnt lenge öltözéke. Vékony szoknyát, rövid ujjú blúzt viselt, csupasz lábán pánatos szandált. Nyakát válla közé húzva, fázósan lépegetett a vizes aszfalton.

Azon tűnődtem, hogyan indulhatott el otthonról, ebben a nyári holmiban, ilyen borús időben? Gyülekeznek a sötét fellegek, mindjárt elerednek az ég csatornái, bőrig ázik a szerencsétlen...

Amikor a közelembbe került, láttam, ruhája, arca csupa sár. Szomorú tekintettel nézett rám, alig érthető szavakat motyogott felém. Ketten voltunk a megállóban, gondoltam, beteg, talán mentőt kellene hívnom...

- Segíthetek? - kérdeztem.

A nő sírni kezdett, alig állt a lábán. Részeg volt.

- Mi történt? - néztem rá döbbenetben.

A nő öklével törölgette könnyeit, s oroszul azt szífogta:

- Az a dög. itatott egész éjjel...

Némi orosz tudásommal azt válaszoltam:

- Legalább egy kabátot adott volna magára...

- Kabátot... - vigyorgott a nő - kabátot nem adott csak vodkát...

- Hol lakik? - kérdeztem

Hirtelen megfogta a karomat, rikácsoló hangon ismételte:

- A kocsmában lakom. Alkoholista vagyok! Úgy, ahogy mondom, alkoholista! És akkor, mi van?

Bukdácsolva továbbment.

Szánakozva néztem utána. Hajlandó lettem volna a nálam lévő harminc sekélért taxit hívni, hogy vigye haza, de a címét nem tudtam. Arra gondoltam, fertelmes látvány egy részeg ember, de egy részeg nő, még visszataszítóbb.

Az utóbbi időben behatóan foglalkozik a szaktudomány a mértéktelen alkoholfogyasztás egészségre káros hatásával. A felmérésekből kiderült, hogy különösen a nők körében burjánzott el az alkoholizmus.

A második világháború kitörése előtt, a krónikus alkoholizmusban szenvedő férfiak száma negyvennégyezer haladta meg a nőké, mára az arány a tizszeresére csökkent. Sajnos, nem az alkoholista férfiak lettek kevesebben, hanem a nők lettek többen.

Régebben az alkoholista nők a 35-45 közöttiek közül kerültek ki, ma nincs korhatár. A tinédzserek éppen úgy italoznak, mint az idősebbek, akár öröm, akár bánat éri őket. Szerre a világon - néhány országot kivéve, köztük Izraelt -, társadalmi jelenségként könyvelik el az alkoholizmust, beleértve a női alkoholizmust is. Különösen a magányos nők keresnek vigaszt az alkoholban lelki problémáik, anyagi nehézségeik, netán szexuális kudarcuk elviselésére.

A statisztika azt is kimutatta, hogy a nők gyakran azért isznak baráti társaságban, mert

így oldják fel gátlásaikat, vagy így akarnak imponálni partnerüknek. Mire észreveszik, hogy „túllóttak a célon”, belesüllyedtek az alkoholizmus fertőjébe.

Az alkoholista nők körében - fokozottabban, mint a férfiakéban - családi kapcsolatok mennek tönkre, gyermekek szégyellik anyjukat, akit a barátai kinevetnek.

A tel-avivi Chén 1 moziban sokáig vetítették sikerrel az „Amikor egy férfi szeret egy nőt” című filmet.

A film hősei, Alice és Michael boldog házasságban éltek, két gyönyörű gyermekükkel, a hétéves kislánnyal és a kilencéves kislánnyal mindaddig, amíg Alice nem vált az alkohol rabjává. Napi néhány pohár borral kezdődött, amit a férjével közös ebéden, vacsorán fogyasztottak el. Aztán kezdte megszokni, hogy ami az üvegben maradt, megiszogassa. Azután külön, a saját részére is vásárolt bort. Az üveget elrejtette, s időnként jókat húzott belőle... Amikor az üveg kiürült, másikat vett. Később egyszerre kettőt, hármat, hogy legyen tartaléka...

A férfinek feltűnt felesége szokatlan viselkedése, kérdésére, hogy nem érzi jól magát, az asszony megnyugtatta, kissé fáj a feje, más baja nincs.

A gyerekek is észrevették, hogy anyjuk szédeleg, alig áll a lábán. Azt hitték beteg.

A helyzet kezdett egyre tűrhetetlenebbé válni. Már nem volt kétséges: az asszony alkoholista lett. A férfi minden érveléssel előhozakodott, hogy véget vessen felesége alkoholizmusának, de sem a szép szó, sem a fenyegetőzés, hogy házasságuk válságba kerül, nem segített. Az asszony végül alkoholelvonó kúrára került. Férjének egyedül kellett megbirkóznia a háztartás gondjaival, a gyermekek gondozásával. Az asszony rádöbben tragikus sorsára, megfogadta, soha többé nem vesz alkohol a szájába. Ígéretét beváltotta. Elvonultak a családi életet beárnyékoló sötét fellegek...

Intő példa volt a film mindazok számára, akiket az alkoholizmus veszélye fenyeget.

Izraeli viszonylatban boncolgatva a női alkoholizmus adatait, kiderült: az utóbbi években, sajnos, itt is kezdett teret hódítani a mértéktelen alkoholfogyasztók száma. Ennek egyik magyarázata a megannyi országból tömegesen érkezett új bevándorlók, akik közül sok nő már érkezése előtt szaporán nyakalta a szeszes italt. Mivel itt aránylag olcsóbban juthatott korlátlan mennyiséghez, fokozottabban folytathatta az ivászatot.

Másik magyarázata, hogy Izraelben a sajtó alig foglalkozik az alkoholelleses propagandával, tényekkel bizonyítva az alkoholizmus tragikus következményeit. Azt is tudatosítani kellene, hogy a nők esetében az alkohol iránti túróképesség, a férfiakéhoz viszonyítva lényegesen kisebb. Bizonyos mennyiségű szeszesital rövid időn belüli elfogyasztása, gyakrabban okoz alkoholmérgezést, mint a férfiaknál. Előfordulhat az alkoholmérgezéstől szenvedők

nél, hogy alvás közben megbénulnak a vitális idegközpontok, az illető többé nem ébred fel. Könnyebb alkoholmérgezés esetében, az ismert tünetek: kipirult arc, szapora pulzus és légzés, kontroll nélküli bőbeszédűség, olykor sírógörccs.

Középfokú alkoholmérgezésnél aluszékony-ság, hányás, légzési- és szívritmus-zavar, agresszivitás lép fel. Súlyos alkoholmérgezés esetében, az illető eszméletlen állapotba kerül, pulzusa alig érezhető, légzése kihagyásos, pupillái fénymerevek. Ha a vérben található alkohol mennyisége meghaladja a 4 mg. százalékot, epilepsziás rohamokat okoz. Ilyenkor azonnali orvosi beavatkozás szükséges.

Az elmondottak célja, hogy tudatosítsa mindazokkal, akik közelednek az alkoholizmushoz vezető lejtő felé, hogy álljanak meg, amíg nem késő! Különböző ez lesz számukra is a tragikus végzet!

Az utcán düllöngelő részeg nő ritka jelenség Izraelben, annak ellenére, hogy az italozó nők grafikon görbéje itt is feljebb kúszott az utóbbi évtizedekben. Nálunk, szerencsére, az alkoholfogyasztás nem tölti be a tipikus „búfelejtő” szerepét, sem az öröm, a vidámság „kísérő zenéjét”. Legtöbbet fogyasztott italaink a hűsítő gyümölcslevek.

Ha elenyésző is az alkoholizmus fertőjében vergődő izraeliek száma (a nőket is beleértve), meg kell húzni a vészharangot, nehogy társadalmunkban elharapóddzon ez a szörnyű szenvedély.

Eszembe jutott kedvenc színésznőm, az Oscar-díjas Liza Minelli esete, aki 54 évesen, agyvérzés miatt került kórházba. Az orvosok szerint a féktelen italozás juttatta életveszélyes állapotba. A híres művésznő rettegett a benu-lástól, megfogadta, ha kikerül a kórházból, alkoholelvonó kúrára jelentkezik, soha többé nem vesz a szájába szeszes italt.

Fogadalmát betartotta.

Példák özöne áll rendelkezésünkre az alkoholizmus áldozatairól, világszerte. De talán az itt elmondottak elegendőek a régi, bölcs figyelmeztetésre: „Az alkoholizmus öl, butít és nyomorba dönt!”

Róna Éva

NŐI OLDAL

című könyve megrendelhető a szerzőnél, az alábbi címen:

**Róna Éva Rehov Shay Agnon 13/12
55602 KIRIAT ONO**

Ára 50 sekel + postaköltség 5 sekel

Telefon: 03-5343853

Külföldi hívás esetén: 972-3-5343853

ARJE SINGER: LEVÉL MAGYARORSZÁGRÓL

Szeretném, ha ez a hír elkerülne a világ minden tájára. Tudom, hogy ön a Föld másik oldalán él, azt is tudom, hogy szerkesztője az ottani magyar újságnak, ezért küldöm önnek is ezt a levelet.

Engem rohadt zsidónak neveztek.

Gyönyörű reggelre ébredtem. A nap bekandikált ablakomon, ha beszélni tudna, biztos jó reggelt kívánt volna.

A foglalkozásom orvos. Felesküdttem, hogy gyógyítani fogok minden embert, akinek szüksége van orvosi gondozásra. Ezt a fogadalmat betartottam, betartom, és örök életemen keresztül be is fogom tartani.

Ma reggel, amikor végre kimásztam párnáim társaságából, derűs arccal odasétáltam a telefonomhoz, hogy megnézzem, hátha hívott valaki az éj leple alatt.

S valóban, a gépen egy piros 1-es szám ragyogott. Megnyomtam a zöld gombot, akár a mesében, és arra gondoltam, hogy valaki talán jobban érzi magát a kórházban, ahol dolgozom.

Az üzenetrögzítő bement a tegnapi dátumot, majd egy rekedtes hangot hallottam:

– Rohadt zsidó!

Ennyi volt az egész.

Megrökönyödtem.

Voltak már névtelen hívásaim, de ilyent még nem tapasztaltam.

Először is nem vagyok rohadt. Fialat vagyok, csak pár évvel ezelőtt fejeztem be az egyetemem, lehet mondani rám sok mindent, de rohadt?

Vagy olyan rosszat tettem volna valakinek?

Különb is miért kell valakinek rohadtnak lenni, aki zsidó? Ha felütöm a lexikont, egész sor kitűnő, zsidó vallású magyar írók találók benne. Hogy párat nevezek, Balázs Béla, Déry Tibor, Karinthy Frigyes, muzsikában Kálmán Imre, már nem is beszélve a tudósokról, mint például, Bláthy Ottó, Déry Miksa, Teller Ede, vagy Neumann János. Ott vannak a világhíres színészek is, Kabos és Sas.

Mit vétettem én ennek a senkiházinak, hogy miattam egy egész népet kigúnyol? Hogy mérészelte felvenni a telefonkagylót, és rajtam keresztül ártatlan embereket megsérteni? Ez mind annak ellenére, hogy életemben nem tettem semmi rosszat senkinek sem.

Én a magam részéről lehettem volna tolvaj, gyilkos, akár milyen bűnöző, de miért kell ezért szidalmazni egy vallást?

Úgy is történhetett volna, hogy válaszoltam volna a telefonálónak. Talán azt mondtam volna neki, hogy maga a rohadt, sem én, sem a

zsidók nem vagyunk rohadtak. Vagy megkérdezhettem volna, mondja csak, bizonyos, hogy maga nem segédkezett hatmillió ember meggyilkolásában? Vagy ha másképp fogalmazok, akkor így: tudja-e, hogy az a hatmillió olyan emberek miatt pusztult el, mint maga?

Igazat szólva, orvosként sok zsidóval találkozom. Érzékeny, finom emberek. Udvariasak, szépen beszélnek, igazán nem lehet róluk panaszkodni. Sokan vannak, akiknek a tetovált karjukon nem meztelen nő vagy halálfej látható, hanem egy bizonyos számsor. Évszázadok óta pogromok áldozatai voltak. Prédikáltak ellenük, utálták őket, zaklatták gyermekeiket, megkeserítették életüket. Kozákok, Gestapo tiszték, csendőrök, katonák és civilek ontották a vérüket. És mind a mai napig, amikor pedig saját országuk van már, a politikusok azon igyekeznek, hogy ellenük szavazzanak.

Én katolikusnak születtem. Amennyire emlékszem, soha sem volt zsidó a családomban. De ha azt hallom, hogy valaki így beszél a telefonba, a saját katolikus lelkem forrni kezd. Tudom, hogy a zsidók érzékeny emberek. Mostantól kezdve én is érzékeny leszek, mert megbántottak.

Öntől meg azt kérném, tegye be ezt a levelet az újságába.

SÁNDOR JUDIT: Tehenek és katicabogarak a sivatagban

Az élet annyira kiszámíthatatlan, hogy már nem is próbálom kiszámítani, csak leírom sorban, ahogy történik, ahogy egyre újabb és újabb titkok bukkannak föl az ismeretlenség homályából, hogy gondolkodóba ejtsenek.

A múltkor elmeséltem, hogyan mentettem ki Moshe tanító mesterünket (katicabogár képében) a Holt-tengerből, de később kiderült, hogy nem ő volt az, hanem a tehene. Ez a „tehen-ügy” úgy kezdődött, hogy a népek egy része, ezt a csinos és vonzó külsejű bogárkát, „akitől” senki sem fél, sőt, ifjú s öreg szívesen a örül ha tenyerére veheti, hagyja, hogy szabadon mászkáljon a kezén, néha „röpteti és kikacagja”, mint Weöres Sándor halhatatlan költőnk versében a Bóbita-tündér a szárnyas malacot.

Ezt a piros hátú, fekete pöttyökkel díszített bogárkát oroszul úgy nevezték el, hogy Isten tehénkéje (bozsina karovka), franciául (egy internetes írás szerint) szabad fordításomban, a Jólsten picinyke állatkája, de francia anyanyelvű kollégám határozottan állítja, hogy „coccinelle” (ejtsd kokszinell) a neve, németül „marienkafer”, azaz máriabogár, angolul eredetileg hölgymadárka, de a népnyelv csak „ladybug”-ként, azaz hölgybogárként tiszteli.

– Mit kezdjen a zsidóság az Istenhez közelítő elnevezésekkel? – kérdi az internetes írás.

A tíz közül a harmadik parancsolat szerint, az Örökkévaló nevének hiábavaló kiejtése tilos. Így jött az isteni ötlet, a zsidó ész diadala, hogy legyen a bogárka neve Mózes tehénkéje, ami ráadásul különös kapcsolatot hordoz, emlékezetbe idézi a „vörösthén” törvényét, melynek egyik érdekessége, hogy még bölcs Salamon király sem tudta megmagyarázni. Ez tehát azon törvények egyike, amiket „chokim”-nak nevezünk, szemben a „mishpatim”-mal, amikre akár ésszerű magyarázat is adható.

A törvény másik érdekessége, hogy tisztává teszi a tisztátalant, miközben tisztátalanná teszi a tisztát. VAGYIS, tiszta személyeknek kell elkészíteniük a vörösthén hamuját, és eközben a folyamatban résztvevő tiszta személyek mind rituálisan tisztátalanná válnak.

Mi a „vörösthén”? Egy olyan tehén, amelynek minden szőrszála vörös, hibátlan és még nem raktak rá igát. Nagyon ritkán születik ilyen tehén, a Talmud szerint a két szentély fennállása során összesen kilenc vörösthénet készítettek el (egyetlen tehén hamujából készített öntetet évszázadokon át lehet hígítani és használni). A tizediket a messiás idején fogják megtalálni és feláldozni, amikor újra felépül a szentély.

A 613 parancsolatot magyarázó „Szefer ha-Chinuch”-ban olvashatjuk, hogy a 397. pa-

rancsolat a vörösthén elégetését, a 398. parancsolat a halott érintéséből származó tisztátalanságot, míg a 399. „micva” (parancs) a tisztító elegy („mé nidda”) használatát írja le.

Ennyi sok tudást kaptam attól a katicabogártól, „akit” kimentettem a Holt-tenger (számára) gyilkos hullámaiból azon a különös színű, decemberi alkonyon.

Akkor tudatlanul azt vártam, hogy megjelenjék ott a parton Moshe rabbejnu, és elbeszélgessünk, mint a régi időkben, de amióta tudom, hogy a katicabogár héberül Mózes tehene, azóta nagyon örülök, hogy nem változott át, főleg nem mentés közben, mert hogy néztem volna ki fürdőruhában, egy kétszáz kilós tehénnel a tenyeremen? Lenyomott volna a víz alá, a szemembe ment volna a víz, ami a Holt-tenger vize esetében olyan érzés, mint ha az ember lánya megvakult volna, és ezt az érzést nagyon nem szeretem, főleg tehénnel a kezemben.

Mindezen történésekből levonom a következtetést, hogy az élet nehéz, de azért szép, és ha egyszer szárnyas teheneket látok majd a Holt-tenger fölött röpködni, azonnal értesítem róla a nagyra becsült és kiváló olvasó közönséget.

(Tehén formájú felhőt már láttam, és az se kutya.)

RADMILA MARKOVIC: MINDENNAPOS KÜZDELMEK

A huszonegyedik század semmivel sem különb, mint az elmúlt száz. Emberek is élnek ezen a földön, mindenki a maga keresztjét cipeli a hátán, csak a kereszték nagysága között van különbség. Az egyik fából faragott, és még fognia sem kell a gazdájának, mert ott lóg a nyakában. A másiké fénylik, mint az arany. Az ilyen keresztetek kicsi kis csoportot képeznek. Majdnem egymás kezét fogva haladnak, hiszen egy kasztba tartoznak.

Ennek ellentéte az a végeláthatatlan, tengernyi ember, akik roskadozva cipelik a keresztet. Tekintetük az égre emelik, de a rájuk mért Sorsot nem kerülhetik ki, mégis akadnak, és mind többen, akik kilépnek a sorból, és elindulnak ellenkező irányba, ahonnan valami fénysugárral csábítja őket a szebb, vagy legalább is könnyebb kereszt.

Így indult el ötven évesen a fiatalok példájára Gizella, aki úgy vélte, tudásával, akaratával, a messze Angliában megkeresi a maga után hagyott lányának az egyetemi tandíjat, felépíti a biztos jövőjüket.

Gizike, mert így becézték, őszülő hajú, alacsony termetű asszony, aki egyedül, a mihaszna férje nélkül, akitől már réges-régen elvált, neveli a lányát. Dolgozott látástól vakulásig, aprópénzre váltva az éveit, a reményeit, és ezért indult Angliába huszonnégy órás autóbuzosítás után.

A Kánaán földje?

Ó, nem!

Egyéves szerződést írt alá, ami életének delején legkevesebb tíz évét elvette. A mun-

kaadó beteglátogatásra vette fel. Szép város, csak egy baja van, rettenetesen drága, már-mint annak, akinek se inge, se gallérja nincs ezen a helyen.

Már az első benyomás ledöbbsentette az asszonyt. A szobája, mint odahaza a kutyaház, akkora, csak egy ágy fér el benne. Szerencsésen átesett a felmérésen, majd a kötelező oktatáson, ami olyan volt, mintha versenyt futnának az idővel, s utána elkezdhetett dolgozni.

Reggeltől késő estéig megállás nélkül hajtott a rozoga autót, látogatta a betegeket. Az egyiket etetni kellett, a másikat fürdetni, a harmadiknak reggelit, ebédet, vacsorát adni, utolsónak egy állandó emlékeztetkieséssel küzdő asszony maradt. Az idős beteghez pontban este 11 órakor kellett becsöngetni. A fogadtatás mindig másfolyen volt. A hölgy néha azal fogadta, hogy miért jön ilyen későn hozzá. Máskor aggódva búcsúzott el tőle, mondván, hogy késő este van, ilyenkor mindenféle ember van az utcán. Nagyon vigyázzon magára.

A kereszt, amivel ide érkezett, még súlyosabb lett. A teste, lelke fogyott, mint a Hold sarlója, de összeszorított szájjal, átsírt éjszakkal, lánya miatti elhatározásával, végig küzdte az egy évet. Keserű volt minden falat kenyere, szomját nem oltotta a víz, nem simogatta meg senki sem az arcát, amikor autószerencsétlenség után napokig nem taposhatta a mókuskereket, de életben maradt.

Egy év után már nem tarthatták tovább hazug ígéretekkel ezen a helyen, ami a jobbágyrendszert is felülmutta, hiszen annyit sem ke-

reset, hogy fenntartsa magát. Itthonról nem egyszer ment a pénzbeli kisegítés.

Munkaadója ismét eget-földet ígért, ezentúl nem kell kocsiba ülnie, tehát nem vonja le fizetéséből a benzinpénzt, ám egy szobában kell aludnia a beteggel. Gizella megszólalt.

- Kérem a referenciákat. Lejárt a szerződés. Elmegyek.

- Maradjon, ne menjen, ilyen jó munkaerő még nem volt nálunk, mint Ön.

- Döntöttem. Itt kizárólag a munkaadó járt jól. Köszönöm! Nem kérek többet belőle!

Gizella már előbb munkát keresett magának. Talált. Itt sem leányálom az élet, de az emberek segítőkészek. Gerontológiai intézetben dolgozik, több műszakban. Ő az éjszakai váltásban ápolja a betegeket, azzal, hogy több szabadnapja lesz, amit akkor használ ki, ha hazamegy. Itt tágas lakása van, utána ment a lánya is, aki szintén magyar állampolgár, és így az anyjával maradhat.

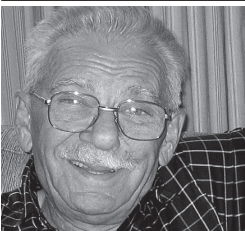
Amikor a repülő leszállt Londonban, egy gyönyörű fiatal lány, aki átért a vámon, Gizella nyakába ugrott. Mindketten sírtak örömben, megölelték, megcsókolták egymást, majd újból kezdték az ölelést és a csókjáport.

A távolban megszólalt egy magányos, idős hölgy telefonja.

Örömteli hang hallatszott.

- Szerencsésen megérkeztem Mamám. Ne idegeskedj!

- Örülök. Vigyázatok egy-más-ra..., letette a telefont, és zokogása sem tudta megtörni lelkében a szürke csendet.

ALEX SCHLESINGER: Papucsvadászat

Könnyen ébredő vagyok. Amikor eljő a reggel, szinte kiperdülök az ágyból, és indulok tusolni, borotválkozni. Nem tartozom a tétovázók közé, akik félig nyitják ki az egyik szemüket a vekker felé, aztán bágyadtan visszacsuklanak a párnára és bődülő ásítással befordulnak, lehetőleg a fal felé. Nem én!!! De emellett az a rögeszmém, hogy amikor az ember alszik, akkor hagyják aludni. Mivel ezer kilométeres körzetben vége a háborúknak, nincsen forradalom, és megszűntek az éjszakai légiriadók, így ha ilyenkor valaki felráz éjszakai álmomból, annak „nyomás” okai lehetnek... ámbátor nem mindig. Női logikára vall, hogy nejem gyengéden ráz fel és suttog hozzá... Nem azért, amire gondolni teccik. Hanem úgy általában, ha kigyullad a szomszéd ház, vagy az árvíz mossa a parketta szélét, ilyesmire gondolok. Én például, legelőször is, ha valakit hajnalban felkeltek, azt úgy rázom fel, hogy az istenigazából felébredjen, a suttogás ilyenkor nem szükséges, mert azt az alvó nem hallja meg. Szóval akkor éjszaka azt dünnyögi az asszony, hogy:

- Mond csak, nem láttad a papucsomat?

Ilyenkor egy férj vagy dühösen felmordul, a kispárnát a falhoz vágja, vagy humorizál. Van egy harmadik lehetőség is, de annak hatósági eljárás a vége, tehát inkább hagyjuk. A második kategóriához tartozván, lerúgtam a takarót, és hülye vigyort erőltetve az arcomra, sürgősen keresgéltem kezdtem az ágyban, mint a kotlóstyúk a szétszaladt csibéi után. Az asszony mereven figyelt, mondom neki:

-Érdekes.... a papucsaidban aludtam egész éjjel, és most nincsenek itt, vajon hová tűntek?

Feleségemnek megközelítőleg sincs olyan humorérzéke, mint nekem, és rám támadt.

- Tiszta bolond vagy! Azt hiszed ez egy vicc? Azért kérdezek, mert felébredtem az éjjel és nem tudtam visszaaludni a papucs miatt.

- Rendben van!... sajnálom, hogy hajnalban nem vagyok papucsra hangolva, mert ilyenkor aludni szoktam, feltételezhetően ez a szokásom nem ismeretlen előtted drágám. Majd később... jóval pirkadat után megkeressük őket.

- Milyen őket? Csak az egyik hiányzik!

Az asszony most valóban próbára tette a nevetőizmait. Vigyáztam, nehogy elröhögjem

magam. - Aranyom, hát érdemes egy fél pár papucsért ilyen felhajtást csinálni, éjnek évadján?

Nejem nekiesett az összes világítási forrásnak és fénybe borult a hálószoba. Szemeiben is csillant valami.

- Nem vagy normális! - közölte velem oktatólag. - Mi az, hogy félpár az semmi? Egy papucs, az anyyi, mint nulla papucs. Ha elveszted az egyik cipődet, akkor mit ér a másik cipő, meg tudnád mondani? - hadarta. Igyekeztem higgadt maradni és visszafogott hangon szóltam: - Nem, nem tudom megmondani, hogy mit ér egy cipő egymagában, mert soha életemben nem vesztettem el az egyik cipőmet, pedig fiatal éveimben meg lett volna az alkalom rá, és mégsem vesztettem el, mint ahogy most lassan a türelmemet. Sőt, rajtad kívül csak egyetlen esetről tudok, amikor egy lábbeli elveszett, és az a Hamupipókéé volt.

Nejem, dühösen sarkon fordult és indult a lépcsőn, le a konyhába. Még utána szóltam:

- Megreggelizünk, beülünk a kocsiba, irány a Newmann Marcus, és kapsz egy pár új papucsot!

Folytatása következik

Simon Dubnov: A zsidóság története (58.)

(A részleteket válogatta Keller Tibor)

Más úton nyerte el szabadságát Anglia zsidósága. London és más angol nagyvárosok zsidó nagykereskedő és bankárvilága az összes magánjellelű szabadságjogoknak birtokában volt már, és szabadon élhetet bárhol, és szabadon bonyolította le ügyleteit. Csak politikai jogai hiányoztak. Nem lehetett országgyűlési és városi képviselő, nem lehetett ügyvéd és bíró, vagy másfajta állami tisztviselő sem. Az angol parlamentben hosszú ideig vitáztak arról, hogy felmentsék-e a zsidókat a vallási meggyőződésükkel összeférhetetlen esküforma: „Igaz keresztényi hitemre esküszöm” alól. Ám a konzervatív tory párt megakadályozott minden ilyen irányú döntést.

London városa ismételtelen képviselőjének választotta Lionel Rothschildot, a híres bankárcsalád tagját, de az esküforma kérdése mindannyiszor útját állta képviselői székfoglalásának (csak 1856-ban engedélyezték számára, hogy fedett fővel és a keresztény formulától eltérő szavakkal esküdjék fel). Mintegy három évtizedig húzódozó viták után 1858-ban végre eltörölték a régi eskü-törvényt, s ezentúl zsidó képviselők is helyet foglalhattak az angol parlamentben. A magasabb államhivatalnoki méltóságokban csakhamar egész sor zsidó szerzett elismert nevet, bírák, képviselők, polgármesterek sőt vezető államférfiak jelentékeny számban kerültek ki az angol zsidóságból. London főpolgármesterei, lordmayori tisztjét zsidó politikus viselte. A zsidó származású, ifjú korában megkeresztelt Disraeli Benjamin (Lord Beaconsfield) 1874 óta az angol kormány élén állott és Viktória királynő benső bizalmát élvezte. A konzervatív párt tagja volt, de mindig büszkén hivatkozott zsidó származására és a külföld zsidósága számos jótéteményét élvezhette. Irodalmi téren is nevet szerzett magának, történelmi regényeiben zsidó hősök szerepelnek, mint pl. Montefiori Mózes, a nagynevű londoni emberbarát, aki többször segített az elnyomott kelet-európai zsidóságon.

A francia zsidók, akik már évtizedek óta élvezték az emancipáció áldását, e korban már szerencsétlenebb sorsú hittestvéreik megsegítésére és felszabadítására is gondolhattak. Vezérük, Adolph Crémieux, a párizsi zsidó konzisztórium elnöke, két ízben volt a francia kormány igazságügy-minisztere (1848-ban és 1870-ben). 1860-ban barátaival megalakította Párizsban „Alliance Israélite Universelle”-t, a zsidó világszervezetet, mely céljául tűzte ki a zsidóság világszerte való emancipációját.

A párizsi Alliance-nak egy újonnan alakult kelet-európai államban, az 1859-ben két egykori török tartomány (Moldva és Havasalföld) egyesülésében alakult Romániában nyílt legelőször alkalma síkraszállni a zsidó lakosság érdekében. Itt sűrű tömegekben éltek zsidók, többnyire Ukrajnából és Galíciából bevándoroltak, városokban és falvakban egyaránt. Jórészt kereskedést űztek a jobbágyi sorban élő parasztság között, vagy földet béreltek a román bolyároktól. Az egyesült román királyság megalakulásakor felvetődött a zsidó egyenjogúsítás alkotmányba

iktatásának gondolata. Az új uralkodó, a Hohenzollern-házból való I. Károly király azonban láthatóan ingadozott zsidó-barát és zsidó-ellenes pártok állásfoglalása között. Azon a napon, melyen a román parlament az emancipáció kérdését tárgyalta, Bukarestben pogrom tört ki. A tömeg véresen bántalmazta a zsidókat és szétrombolta az új zsinagógát (1866. június) Hasonló zavargások játszódtak le Jassyban is. Crémieux e napokat épp Bukarestben töltötte és most energikusan közbenjárt a kormánynál a pogromok elnyomása érdekében, de a polgárjogot nem adták meg a zsidó lakosságnak. Sőt, az üldözések is új lángra lobbantak.

1870-73 között egész sor pogrom zajlott le a különböző román városokban. Az Alliance óvást emelt és élesen tiltakozott, Franciaország és más külföldi államok diplomatái közbeléptek és kategorikusan követelték a román kormánytól zsidó alattvalóinak védelmét. A kormány ennek a követelésnek a külföldi nyomás alatt eleget is tett, de a zsidóellenes hangulat ezentúl sem ült el Romániában. Az ország vezető körei mindenben az orosz birodalom példáját követték, és az orosz kormány antiszemitizmusának is hű visszhangja támadt az ő zsidópolitikájukban.

Az oroszországi zsidó központ

A Nagy Orosz Birodalom, mely évszázadokon át tudni sem akart a zsidókról, a XVIII. század végén és a XIX. század elején magába olvasztotta a lengyel tartományokat, a milliányi zsidó lakossággal egyetemben. Az elején a kormány és a cár nem tudtak mit kezdeni ezzel a nagy zsidó tömeggel. A zsidók, mint kiskereskedők, kézművesek, csak azokban a városokban telepedhettek meg, amelyek régebben Lengyelországhoz tartoztak. A belső orosz kormányzóságokban tilos volt lakniuk. Így jött létre a híres zsidó-RAYON, amely a „Cserta Oszedlosztij” nevet viselte (1772-95). A szabadelvűbb I. SÁNDOR cár, uralkodásának első éveiben, már kísérletet tett a zsidó tömegek helyzetének javítására. Az 1804. évi zsidórendelet három kategóriába sorolta a zsidókat: a földművesek, a kézművesek vagy kisiparosok és a kereskedők meg kispolgárok kategóriába. Földműves akkor még nem nagyon akadt a zsidóság között, mire az orosz kormány elhatározta, hogy mesterségesen teremt zsidó paraszt-osztályt. Dél-Oroszországban földet és megtelepedési lehetőséget ígértek nekik, ha vállalják ott földműves telepek létesítését, de szigorúan megtiltotta kocsmák felállítását a falvakban. A rendelet azt is előírta, hogy a zsidók orosz iskolákba járassák gyermekeiket és az orosz nyelvet feltétlenül sajátítsák el. Az első földműves kolóniák (1808-10) Kherzon és Jekaterinoszlav kormányzóságban alakultak meg. A telepések azonban rövid idő után a városokba települtek. A falvakban maradtakat azonban elkezdtek kiűzni, és a városok hamarosan megteltek keresetnélküli, kenyértelen zsidó tömegekkel. A másik, iskoláztatásról szóló rendelet sem érte el célját. A zsidó tömegek nem akarták gyermekeiket orosz iskolákba adni. A

zsidó ifjúság számára ott voltak a chéderek és jesivák. A chaszidok és ellenfeleik hosszú háborúskodás után épp ekkoriban összefogtak egy harmadik párt, a felvilágosodás (haszkala) pártja ellen, mert a berlini szabadelvű zsidó körök szelleme kezdett orosz földre is benyomulni.

Sándor cár utódja, a zsarnoki hajlamú I. Miklós más utat választott a zsidók beolvasztására. Erőszakkal, súlyos katonai szolgálat révén akarta bekapcsolni a zsidóság zárt tömegeit birodalma vérkeringésébe. Eddig a zsidók nem teljesítettek katonai szolgálatot, de ennek fejében külön adót fizettek. Miklós cár 1827-iki ukázába 25 éves katonai szolgálatra kötelezte a zsidó ifjúságot, de kellő számú katonaköteles ifjú hiányában ez lecsökkent 12 éves, vagy annál is fiatalabb gyermekekből álló csoportokra. Ezeket a hadköteles ifjakat, osztagokat kantonistáknak nevezték.

Ez az ukáz kétségbeesést és rémületet idézett elő a zsidóság körében. Szegény családok kisfiatit erőszakkal elragadták szüleiktől és messze kormányzóságokba küldték, ahol embertelen kínzással kényszerítették rá, hogy áttérjenek keresztény hitre. Azután orosz családok gondjaira bízták és szüleikhez nem volt többé szabad visszatérniük.

Avarov, közoktatásügyi-miniszter, ismerve a nyugat-európai viszonyokat, azt ajánlotta a cárnak, hogy a zsidók magasabb műveltségi fokon könnyen asszimilálódnak a keresztény társadalomhoz, ezért nyitasson orosz iskolákat, amelyek elvonják őket a chéderektől és jesiváktól. A haszkala-mozgalom az elkeseredett zsidók segítségére sietett, s mintegy áthidalta az ellentéteket. Az orosz haszkala mozgalom megalapítója, a volhyniai Levinson Itzchak Be'er, Teuda Beiszrael című könyvében (1828), energikusan rámutatott a régi zsidó nevelés, főként az államnyelv ismeretének hiányára.

Lebensohn Abraham Be'er, vilnai költő, a klaszikus héber költészetet elevenítette fel verseiben (Szirei Szvat Kodes - A szent nyelv versei). A kovnoi Mapu Abraham történelmi regényeket írt (Ahavat Zion - Cion szeretete, Ashmat Somron - Somron hibája). Mások prózai művek lefordításával foglalkoztak. Mindez új eszméket érlelt meg az ifjabb zsidó nemzedékben, és további fejlődésnek vetette meg az alapját.

II. Sándor uralkodásával új reformkorszak kezdődött. Az új cár eltörölte a jobbágyosság intézményét (1861) s részben az állami közigazgatást is megreformálta európai szellemben. Eltörölte Miklós cár legsúlyosabb és legsérelmesebb intézkedéseit. Megszűnt a könyörtelen katonai kötelezettség. Zsidó nagykereskedők szabadon megtelepedhettek Szentpéterváron, Moszkvában és más orosz városokban, amelyek eddig zárva voltak előttük. A zsidó ifjúság nagy számban tódult a gimnáziumokba és egyetemekre, a zsidó házak, amelyek eddig csak a jiddish nyelvet ismerték, most orosz beszédőtől visszhangoztak.

Folytatása következik

Az Exodus, Mózes második könyve, Mózes életének kezdetét, a zsidók életének Egyiptomban eltöltött utolsó korszakát és onnan való kivonulását öleli fel.

Ebben az időszakban kovácsolódott néppé az eredetileg 12 törzsből álló nomád tömeg. Megjelenik az Ám Jiszráél (Zsidó Nép) kifejezés. Az Írás ez idáig, mint Bné Jiszráél (Izrael Fiai) említi őket, csak egy alkalommal – közvetlenül Jákob halála előtt – szerepelnek úgy, mint Sivté Jiszráél (Izrael Törzsei).

Érdekes módon, először a Fáraó az, aki népnek titulálja a zsidókat, mikor azt latolgatja, mit lehetne tenni az ellen, hogy a zsidók ne szaporodjanak gyorsabban, mint saját népe. Málbim szerint ugyanis a héberék néhány nemzedék alatt megtöbbszöröződtek, míg az őslakosság alig duplázódott meg.

A Fáraó persze nemcsak egyszerűen „népet” látott a zsidókban, hanem egy esetleges katonai veszélyt is, és ennek megvoltak a keserű következményei. Ezért a zsidók, akik József halála után egyre inkább asszimilálódtak („legyünk olyanok, mint az egyiptomiak” – idézi a Midrás), s még a Brit Milát (körülmetélést) is elvetették – most, hogy belátták, a gazdanép nem fogadja be őket, rákényszerültek, hogy felhagyjanak az erőltetett asszimilációval.

Ebben a korszakban születik meg Mózes, a Megváltó, aki a Gondviselés akaratából a királyi palotában nevelkedik, mint a Fáraó lányának nevelt fia. Később elhagyja a palotát

SMOT

„kimegy a testvérei közé”, amit úgy kell érteni, hogy tudomása van származásáról.

Amikor az egyik munkafelügyelőt leüti, mert az bántalmazta az egyik rabszolgát, menekülnie kell. Midjában megy, egy kútnál találkozik Jitró lányával, akik itt itatják a nyájukat. A helyi pásztorok bántalmazásától megvédi a lányokat, akik hálából meghívják ebédre az „egyiptomit”. Végül feleségül veszi Cipórá, Jitró egyik lányát, s ettől kezdve maga is a pásztorok életét éli, apósa nyáját legelteti.

A Midrás meg is jegyzi, hogy nemcsak Mózes volt az, aki „pályafutását” pásztorkodással kezdte, hanem ő előtte Jákob, utána pedig Dávid király is.

Mózes küldetése a pásztorkodás közepette veszi kezdetét. Az Írás szavai szerint: „Mózes pedig legeltette apósának, Jitrónak, Midján papjának juhait és terelte a nyáját a pusztaságon túl és elérkezett Isten hegyéhez, Chórebhez. És megjelent előtte az Örökkévaló angyala a tűz lángjában, egy csipkebokor közepéből. Látta, hogy a csipkebokor tűzben ég, de el nem hamvad. Akkor azt mondta Mózes: odamegyek és megnézem ezt a nagy csodát, miért nem hamvad el...” (Exodus, 3, 1-4).

Az égő csipkebokor már sok nemzedék fantáziáját mozgatta meg. A Midrás-irodalom különböző szempontból próbálja ennek szimbólumát érthetővé tenni. A Zóhár szerint „Mózes tudta, hogy Chóreb (ami azonos a Színáj-hegyével, ahol később a Tóra-adás történt) Isten hegye, szent hely. Honnan tudhatta? Látta, hogy madarak röpködnek arafelé, kiterjesztett szárnyakkal, de mégsem érintik a hegyet”.

A Midrás másutt így folytatja: Az Örökkévaló attól tartott, ha hangos szóval illeti Mózes, esetleg meg talál ijedni. Ha halkán szól hozzá, talán meg se hallja. „Ezért az Örökkévaló, apja, Ámrám, hangján szólította meg. Mózes ezt meghallotta és válaszolt: Hallak, apám, mit óhajtasz? Mondá neki az Örökkévaló: Nem apád vagyok, hanem az apád Istene. Ezzel a fortélyal szóltam hozzád, hogy meg ne riasszalak. Én vagyok apád Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene”. Mózes módfelett megörült ennek, mondván: Apám, tehát, az ősatyákhöz tartozik! S még hozzá ő a legnagyobb, hiszen őt említette elsőnek” (Smot Rábbá, 3,1).

A Midrás nyomán azt is sokan értelmezni és elemezni igyekeztek, miért éppen a sok kis tövises ágú csipkebokor, és miért nem egy sudár fa vált a Jelenés helyszínéül? Vannak, akik a csipkebokrot Egyiptomhoz hasonlítják, ahol annakidején szívesen fogadták Jákob családját, de később nem akarták kienvedni őket.

zsido.com

HALMOS SÁNDOR:

A zsidóság lakhelyei és házai

Az első emberek, amíg a mesterségeket nem találták fel, úgy a lakozásban is a természeti szokást követték. A nap melege s a hideg, a hó vagy eső ellen fák árnyékában, vagy odvas fákban, mint a madár vagy a föld gödribe, lyukakba, barlangokba, a hegyek üregeibe, mint a vadállatok, laktak. A barlangok lakóit horitáknak nevezik a zsidó írások, kiket a görögök trogloditáknak hívtak. Kain volt az első barlanglakó, majd Mózes írásaiban egész nemzetségek említődnek így. Ezek közé házasodott Ézsau. Ilyenek voltak az Énakiták, a Rafeusok. Még ma is vannak ilyen barlangok Arábiában, Palesztinában, Szíriában, az Antilibánus hegyekben. Az ilyen barlangokat lakóik legnagyobbították, benne kamrákat csináltak, a maguk szükséglete szerint. A veszedelem idején ilyenekbe menekültek. Voltak, akik ilyen helyekre temetkeztek is, azért gyakoroltak itt később varázslásokat. A barlangok lakói kedvetlenek, komorak, durva erkölcsűek szoktak lenni, így írták le a görögök és Ótestamentum írói.

Minthogy nem volt mindenütt alkalmas barlang, alkalmasabbnak látták a sátorban lakozást. Ennek feltalálója Mózes szerint Jabál, Lámech fia volt. A sátor oldalait, elejét marhabőrökből készítették, mivel ebben pásztor emberek éltek. Ezek, mikor más helyre mentek, felszedték sátoraikat, s azokat marháik-

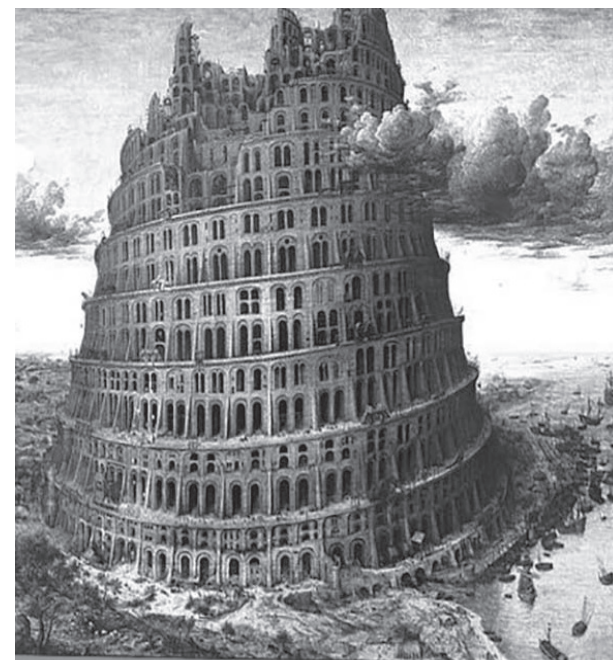
hoz közel állították fel. Voltak ilyenek már az özönvíz előtt, az özönvíz után pedig a Sineár-völgyében, a Sém nemzetség sátorokban lakozott. Ilyenek voltak a keniták, midiániták, amalekiták, s ilyen volt Tháre, Ábrahám atyja, maga Ábrahám is s fiai, unokái a pusztában bújdosva, mindaddig, amíg Kánaánba vissza nem mentek, hol falukat, városokat foglaltak el. De a szántóvetés miatt, mely helyhez kötött volt, a zsidók a falvakban, városokban házakat kezdtek építeni.

A zsidók házai együgyűek voltak, bár az egyiptomiak, majd görögök sokra vitték az építés mesterségét. És a későbbiekben ezeket követték a zsidók, de azt sehol nem olvasni, hogy a zsidó birodalom nagyobb idején pompás házakat építettek volna. Nem volt az első Jeruzsálemi Templom sem olyan remek és oly roppant épület, mint ahogy sokan képzelik. Mértékét a Kir. VI. és Krón. III. -ban olvasni, de nem is kellett nagyra lennie, mert abban a nép nem gyűlt össze, csak körülötte volt. Sok lévén a kő Palesztinában, házaikat természetből, némely helyen téglából készítették, fa közé rakván ezeket.

Bábel tornyát téglából, vagy vályogból (2.Móz.V.) építették. A pompás épületeket nagy darab, 8-10 öles kövekből, zsinórra rakták össze, egyenesen és szegletesen. A köveket gyantával – mivel bőven volt a Sós-tenger kör-

nyékén, -néha mésszel rakták össze. A paloták belső falait cédrus deszkákkal bélelték be, s a fákra cifrázatokat, ékességeket faragtak: az ékességre aranyat, ezüstöt, elefántcsontot, márványt vettek elő (I.Kir. /.../ XLV). A falakat teleaggatták drága tegezekkel, kardokkal. Az üveget már feltalálták Mózes idejében, de ablakokat belőle nem csináltak, mert igen ritka volt, s a nap sugarait, a meleget könnyen átbocsátotta, ezért az ablakokra csak zsalugáttereket csináltak. (Péld.VII.)

Folytatása következik

Helyes megfejtést küldtek be:

Binder Vera - Ashdod
 Ezri Edith és Pista
 Farkas Feri - Netanja
 Friedmann Idus - Kirját Bialik
 Friedman Richárd - Bat-Jam
 Hár Koháv Lili - Ramat-Gan
 Horovitz Imre - Karmiel
 Kocsis Mária - Jeruzsálem
 Kreisler Gábor - Debrecen
 Musat Etel - Haifa
 Navon Sarah és Shmuel - Árád
 Sárga Olga - Hod HaSharon
 Zer Veronika és Györgyi - Jeruzsálem

Kérjük megfejtéseiket postán az Új Kelet, 49472 Petah-Tikva, Rehov Ahad Haam 11. címre küldjék el.

Faxon a 077/7282750-es számon várjuk a jó megoldást.

Email címünk:

ujkelet@gmail.com

Múlt heti rejtvényünk helyes megfejtése:

PETIKÉM, BIZTOS HOGY KELL EZ A BAZALTTÖMB A KÖZETGYŰJTEMÉNYEDBE?

Kérdések:

1. A Galileai-tenger közelében nemrég feltártak egy első századi zsinagógát. Miért fontos ez a helyszín a zsidó és keresztény kultúra számára egyaránt?
2. Kitől származnak az alábbi mondatok? „Nincs bennünk kellő bölcsesség és elegendő tudás fiatal éveinkben, hogy szakítva hibáinkkal megtérjünk, noha ezekben az években vagyunk erőnk teljében, ekkor hajthatnánk végre a legtöbb micvát. Csupán a szaporodó fehér hajszálak indítanak el a helyes út, a tsuvá irányába”.
3. 540 éve már, hogy egy bátor keresztény király szembeszállt a világhódító babérokat dédelgető török pasával. Ki volt ez a kiemelkedő európai uralkodó?
4. A napokban lenne 90 éves Gerald Durrell brit zoológus és író. Magyar nyelven 30 kötete jelent meg? Melyik könyvében mutatja be gyermekkorai idilli helyszínét?
5. 230 éve, 1785 első januári napjaiban különös rekord született a La Manche csatorna felett. Kinek a nevéhez fűződik a kor légügyi szenzációja?
6. Már nyolc éve, hogy a világ iPhone lázban ég. Steve Jobs, az Apple nemrég elhunyt alapítója, a cég január 9-i MacWorld nevű rendezvényén mutatta be a vállalat első okostelefonját, amit azóta jó pár cég lemásolt. Milyen újdonsággal rukkolt ki az Apple ebben az évben?
7. Nyolcvan éve, ezen a napon, január 8-án

DAGANAT ÚJÉVI KIVÁNSÁG (RÓV.)	HAZAI ÉNEKES (FECŐ) HENCEGŐ	AZ ANYAGÁBÓL FIATALOS KOSZONÉS	TETŐT JAVÍT RÖVID KÖTŐSZÓ	PERGŐ HANGOT AD KÉTRÉTI	SORT, SOR NÉLKÜLI	TARTÁLY-HAJÓ
A POÉN 1. RÉSZÉ			BETUD BÚJNI FÖLD-DARAB	FÉSZKET ÉPÍTŐ JELENET ELEJEI	KÉT SZINTI PUSKIN VERSES REGÉNYE	R
ÜNNEPEL TÉR KÖZEPEI	PÁROS OCEANI LÉTEZÉS	SVÉD FILLER ÜZLET BEJÁRATAI				
A POÉN 4. RÉSZÉ						
FEJET ELŐRE HAJT A POÉN 3. RÉSZÉ				MIND-INKÁBB		
HIDEG SZÍN SÁRGÁS-FEHER SZÍNŰ LÓ				EME ÉGHAJLATI FAKTOR	NÉMET AUTÓK JELZÉSE ÁRAD	
CELSIUS KÖNYÖRÖGVE KÉRO	DOBNI KEZDI ROMBOLÁS			SE... SE BÜZE ÖNZŐ (REG.)		
Q!		ZAJOSAN ELHALAD		CSERÉL JANUÁR KÖZEPEI HAMIS INDITEK		
FEKETE ISTVÁN REGÉNYE				LIÁNA BECÉZVE VEGYJELE FE		
ÁLLATI PRÉM		BORBÁLA BECÉZVE ÁGVÉGI	SOLTÉSZ... ÉNEKES, ZENE-SZERZŐ	HADI SZERVEZET TEJPOR-SZEMEKI	SZAVAZAT TESSÉK, VEDD EL!	
ÉTEL ÉS PENZ VAN ILYENI	A POÉN 2. RÉSZÉ FÉNY KISÉROJE					ALFA IZZÓ EL-HASZNÁLÓDIK
TERA-ZABOT ROPOGTAT		IDE-ODA LEBBENVE SZÁLLDOS NYARALÓ			... MIT TUD? ELEMÉR BECÉZVE	
KÖLTŐI HÍVÓ SZÓ	ELIZABETH BECÉZVE KERESZTELŐ!			RÉGI BETŰNK ZENÉKAR (RÓV.)	NÉMET EGY JÓSZÍVŰ IGÉJE	
PERUI OSLAKOS		BIZONYOS RÉSZ VICTORY (RÓV.)				

TANÁR ÚR KÉREM

született Elvis Presley, a Rock ,n' Roll koronázatlan királya. A mai napig ő a világ leghíresebb könnyűzenei énekes. Születésnapján rendszerint világszerte nagy fellépéseket tartanak az Elvis imitátorok. Izraelben hol állítottak emléket a Királynak?

8. A hideg időben érdemes teánkba némi fahéjat szórni. Miért ajánlják ezt a fűszert a gyógyászat szakértői?

Válaszok:

1. Ebből a korszakból Izraelben és az egész világon eddig összesen hét zsinagógát találtak, de az ír származású Eamon Kelly, a jeruzsálemi Miasszonyunk Pápai Intézet helyettes vezetője szerint ez az egyetlen, amelyben Jézus minden biztonnyal járhatott és prédikálhatott.
2. Eisenstadt Méir Rabbitól (Morenu ha-Rav Meir Eisenshtadt), aki a XIX. század egyik legnagyobb talmudtudósa, rabbija, és liturgikus költője (paytan) volt egy személyben.
3. Hunyadi Mátyás levélben értesítette a pápát, hogy megfelelő segítség mellett felveszi a harcot a törökkel. Magyarország egy része ugyan 150 évre török uralom alá került, de az ország kétharmadának sikerült megőriznie függetlenségét és megakadályozni az Oszmán Birodalom továbbterjeszkedését Nyugat felé.
4. A Családom és egyéb állatfajták című köny-

vében, sok humorral és öniróniával mutatja be családtagjait, Korfu lakóit és élővilágát.

5. Jean-Pierre Blanchard francia hőlégballonos feleségével és társával, John Jeffries amerikai fizikussal tette meg a látványosságszám- ba menő, nyaktörő légi kirándulást. 15 méter magas, 2200 köbméter térfogatú léggömbjükkel, kedvező szélről hajtva mintegy 2-2,5 óra alatt tették meg az utat Dover és Calais között.
6. Az Apple az iPhone 6 és iPhone 6 Plus készülékek mellett tavaly ősszel bemutatta első okosóráját, az Apple Watch-ot. Ez a különleges óra, miközben számos megszokott levelezési, kommunikációs tevékenységet is lehetővé tesz, egyszerre sportóra és elektronikus pénztárca is.
7. Jeruzsálem közelében, Abu Gash mellett, a 4115-ös úton található az ötvenes évek Amerikájának hangulatát idéző Elvis Inn. A bárban a Király születésnapján számos izraeli Elvis-hasonmás lép fel.
8. A fahéj többek között kiváló a különböző vírusok és baktériumok ellen, ezért megfázás vagy bármely téli betegség idején komoly segítség lehet. A fahéjnak hangulatjavító hatása is van, kiváló ellenszere a téli depresszióknak. A fahéj az emésztőszervekre gyakorolt hatásai mellett a szív- és érrendszerre, valamint a vércukorszintre is jótékonyan hat. Napi 2g fahéj elfogyasztása jelentősen csökkenti a vércukorszintet, a triglicerid-szintet, az LDL (káros koleszterin) és a teljes koleszterin szintjét.

KÖNNYŰ ÉTELEK EBÉDRE

Balázs Ibi heti receptajánlata

Hagymás rakott tojás

Hozzávalók: 6 db keményre főtt tojás, 1 tojássárgája, 3 nagy fej vöröshagyma, 2 dl tejföl, 50g vaj, 5 evőkanál étolaj, 2 evőkanál zsemlemorzsa, só.

Elkészítése: A megtisztított, karikára vágott hagymát az olajban ropogósra sütjük. Egy tepsit, vagy tűzálló tálat kivajazunk, beleterítjük a hagyma felét, rárakjuk a karikára vágott kemény tojásokat, majd befedjük a maradék hagymával. A tejfölt simára keverjük a tojássárgájával, kevés sóval és ráöntjük a hagymára. A maradék vajban aranyárgára pirítjuk a zsemlemorzsat, rászórjuk a rakottásra és előmelegített sütőben 10-15 percig sütjük.

Burgonyagombóc sajtosan

Hozzávalók: 600g főtt, reszelt burgonya, 200g vaj, 120g zsemlemorzsa, 3 tojás, 100g reszelt sajt (lehetőleg parmezán), 10g só. Tálaláshoz 80g vaj, 100g zsemlemorzsa.

Elkészítése: A vajat habosra keverjük, állandó keverés közben hozzáadjuk a főtt, reszelt burgonyát, a tojásokat, a morzsát, megsózzuk, végül belekeverjük a reszelt sajtot. Nagyon jól eldolgozzuk. Lisztet kézzel, dió nagyságú gombócokat készítenk, forrásban levő sós vízbe tesszük (lábost használjunk), az edényt megrázogatjuk, hogy a gombócok megmozduljanak, 10-12 percig egyenletesen forraljuk. Szűrőkanállal kiszedjük, jól lecsurgatjuk,

melegített tátra tesszük. Amíg a gombócok főnek, a vajat felolvasztjuk, a morzsát beletesszük és állandó keveréssel aranyárgára pirítjuk, forrón ráöntjük a megfőzött gombócokra.

Spenótfelfújt

Hozzávalók: 500g spenót, 60g vaj, 50g liszt, 3 dl tej, 10g só, késhegynyi bors, késhegynyi reszelt szerecsendió, 4 tojás, 60g zsemlemorzsa, 20g olvasztott vaj, 20g reszelt sajt, 1 mokkáskanál szódaikarabóna.

Elkészítése: A spenótot megfőzzük, a levét kinyomkodjuk, ledaráljuk.

Besamel mártást készítünk, állandó keveréssel, nagyon jól besűrítjük. A tűzről levéve, langyosra hűtjük, megsózzuk, borsozzuk, hozzákeverünk egy kis reszelt szerecsendiót. A langyosra hűtött besamelhez hozzáadjuk a megfőzött, ledarált spenótot, jól összekeverjük. Egyenként beleütjük a tojások sárgáját, minden tojássárgájával külön eldolgozzuk, hozzáadjuk a zsemlemorzsat is. A tojások fehérjét kemény habbá verjük, könnyedén belekeverjük a tojássárgás, spenótos masszába és a kikent őz-gerincformát háromnegyed részig megtöltve, óvatosan beletesszük a hidegvizes edénybe, majd az előmelegített sütőbe. 45-50 percig gőzöljük. A sütőajtót 20 percig ne nyissuk ki, ha a víz időközben elpárolog, forró vízzel pótoljuk. 45 perc múlva hosszú tűt szúrunk a felfújtba, ha a kihúzott tűre nem tapadt tészta, a felfújt elkészült. Kivesszük a vizes edény-

ből a felfújtat, hegyes késsel leválasztjuk a forma széléről, és óvatosan hosszú tátra borítjuk. Olvasztott vajjal leöntjük, reszelt sajttal megszórjuk.

Burgonyafelfújt

Hozzávalók: 500g burgonya, 30g vaj, 30g liszt, 2 dl tej, 2,5 dl tejföl, 3 tojás, 50g reszelt sajt, 3 g só. Az átsütéshez: 50g vaj, 50g reszelt sajt.

Elkészítése: Egy tűzálló edényt vajjal kikenünk, morzsával megszórjuk. A burgonyát apró, egyenletes kockára felvágjuk. Edénybe helyezük és annyi hideg vizet öntünk rá, hogy éppen ellepje. Felforraljuk, megsózzuk és mérsékelt tűzön, nem túl puhára főzzük. Leszűrjük, a vajból, lisztből, a tejjel besamelt készítenk, megsózzuk, hozzákeverjük a tejfölt, a tojások sárgáját, a reszelt sajtot. Könnyedén elvegyítjük a kihűlt, jól lecsurgatott burgonyakockával. Tűzálló tábla tesszük, reszelt sajttal megszórjuk, rádaraboljuk a vajat és középforró sütőben 25-30 percig sütjük.

Fedezd fel a héber nyelvet!

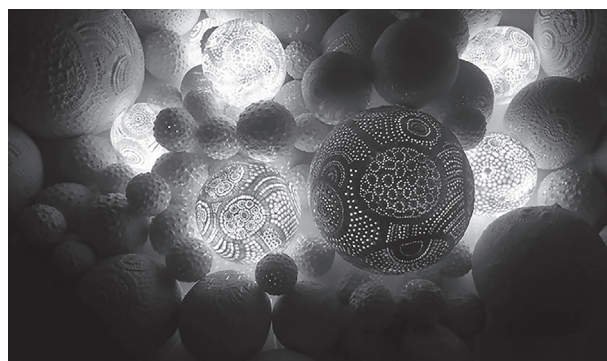
Fényt gyűjtünk

Fény, világosság... Az emberi szellem örök célja, ideálja. Az első dolog, amit Isten teremtett, a világosság volt, a káosz, a tohu vávo hu helyébe. És mondta Isten: legyen világosság, és lett világosság. Vájomer Elohim, jöhi or, vájhi or. (וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר; וַיְהִי-אוֹר) – Mózes I. könyve 1:3

A világosság, a fény héberül OR (אור). Sok kifejezést alkot a héber nyelv ebből a fogalomból, amely ugyan hímnemű, de többes száma rendhagyóan nőnemű: OROT (אורות), ám a jelző hímnemű.

Egy hétköznapi példa: a téli hónapokban felgyújtott lámpákkal, azaz „fényekkel” – orot dlukim (אורות דְּלוּקִים) kell utazni az autóval nappal is.

A máor (מאור) világosságot, fényességet jelent, de a Teremtés elbeszélése, néhány sorral a fenti idézet után a Napot és a Holdat „világító testek az égbolton”, möorot bir'kijá hásámájim (מאורת ברקיע השמים) néven neve-

zi. A Nap a „nagy világító”, máor hágádol (הַגָּדֹל הַמְאֹר), a Hold a „kis világító”, máor hákátón (הַקָּטָן הַמְאֹר). A „kis” jelzőre ma a kátán (קָטָן) szót használjuk.

A náor (נאור) felvilágosultat jelent. A felvilágosult, kulturált állam például mediná nőorá (מְדִינָה נְאוֹרָה).

Fenti fogalomból ered a héir (הַאִיר) ige: felvilágosít, magyaráz értelemmel. Az ebből képzett heará (הַאִירָה) felvilágosítás, magyarázat.

Hasonló jelentéssel bír a béur (בְּאוֹר) is: ez

vallási szövegek magyarázata, exegézis.

Népszerű női név a Liora (לִיאוֹרָה), amelyet talán „Fényem”-nek fordíthatnánk.

Az Orá (אוֹרָה) is női név. Köznévként fényt, ragyogást jelent, de ez a héber megfelelője a parapszichológiában használt „aura” szónak is, ami ott az élő testet körülvevő, különböző színekben ragyogó energiamezőt jelöli.

Ez a szó szerepel Eszter könyvében is (8:16), amikor a gonosz Hámán ármánykodására fény derül, és minden jól végződik: „A zsidóknak volt fény és öröm, vigasság és megbecsülés”, azaz lájöhudim hájtá orá vöszimchá, vöszászon vij'kár (וַיְהִי-לְיִהוּדִים הַיְתֵה וְשִׂשׂוֹן וְיִקְרָר) (אוֹרָה וְשִׂמְחָה), ami a Hávdálá (Szombatbúcsúztató) áldásnak is része, és hozzátesszük: kén tihje lánu (כֵּן תִּהְיֶה לָנוּ) – legyen nekünk is!

Halmos László

Héber nyelvtanítás: 052-3260834
izraelihirlevel@gmail.com

MŰSORAJÁNLÓ

Január 8. csütörtök	Január 9. péntek	rizsi <i>Les Halles lepusztult, halálra ítéltetett negyedében játszódik, és egy kicsinyes, magányra kárhoztott férfi, Custer kapitány utolsó tetteit meséli el.</i>	<i>jai észreveszik az árulkodó apró jeleket.</i>	22:45 Éjszakai élet 23:30 Az éjszaka hírei
TV1 15:30 I, Carly 16:00 Kihívások 16:25 A csillagok fénye 16:50 Mormogás 17:34 Híradó gyerekeknek 18:00 Hírek 18:05 Sportösszefoglaló 18:30 Heti hírösszefoglaló 19:00 Rádás 19:58 Mábát 21:00 Downtown kastély 21:50 Jó család 22:30 A kulisszák mögött 22:45 CSI - Las Vegas 23:30 Hírek TV2 06:20 A reggel világa 09:00 A nap hívása 11:00 Erről beszélünk 12:30 Együtt, vagy külön 13:00 Központi játszma 13:30 Biztos recept 14:00 Dan és Mozli 14:30 Huszonhárom perc 15:00 Biztos recept 15:30 Segev a világ körül 16:00 Sai Li otthona 16:45 Első kiadás 17:30 Média 18:00 Hatórás vendégünk 19:00 Kidon és Ben Simon 19:58 Híradó 21:00 A szerkesztőség 22:45 A nép állapota 23:15 Életfonal 00:00 Az éjszaka hírei DUNA TV 06:25 Gazdakör 06:40 Híradó 07:00 Kárpát expressz 07:35 Rondo 08:00 Alpok-Duna-Adria 08:30 Híradó 08:35 Közbeszéd 09:00 Pannon expressz 09:30 Híradó 09:35 Térkép 10:05 Magyar első 10:20 Család csak egy van 11:05 Don Matteo 12:05 Rózsák harca 13:00 Híradó 13:25 Kívánságkosár 15:40 Liszt Ferenc 16:10 Közlekedés XXI. 16:40 Európa egészsége 17:30 Térkép 18:10 Család csak egy van 19:00 Híradó 19:35 Közbeszéd 20:05 Rocca parancsnok 21:05 Don Matteo 22:10 Columbo 23:25 Kultikon 23:45 Ne nyúlj a fehér nőhöz! <i>A fordított western a pá-</i>	TV1 15:00 Kérdezd a rabbit 15:30 9-2-9 16:30 Híradó 16:57 Pénteken ötkor 18:00 Így történt 18:30 Szombatfogadás 19:00 Egyetek velem 19:58 Napló 21:30 Jönnek a zsidók 22:00 36-os rendőrségi egység 23:50 Belső vizsgálat TV2 06:20 A reggel világa 10:00 Zárszámadás 10:30 Média 11:00 Izraeli hullámsáv 11:30 Álomvilág 12:00 Ellenzék 12:30 Egészség 13:00 Női kezdeményezések 13:30 Hírek arabul 14:00 Toker, pénteken 15:00 Gyerekhíradó 15:30 Biztos recept 16:05 Erről beszélünk 17:30 Azt mondják, itt volt 18:00 101-es szoba 18:30 Aranyketrec 19:58 Péntek esti stúdió 21:30 Minden rendben 23:00 Ünneplés 23:30 Zongorafesztivál DUNA TV 06:25 Gazdakör 06:40 Híradó 07:00 Kárpát expressz 07:35 Rondo 08:00 Alpok-Duna-Adria 08:30 Híradó 08:35 Közbeszéd 09:00 Pannon expressz 09:30 Híradó 09:35 Térkép 10:05 Magyar első 10:20 Család csak egy van 11:05 Don Matteo 12:05 Rózsák harca 13:00 Híradó 13:25 Kívánságkosár 15:40 Liszt Ferenc 16:10 Közlekedés XXI. 16:40 Európa egészsége 17:30 Térkép 18:10 Család csak egy van 19:00 Híradó 19:35 Közbeszéd 20:05 Rocca parancsnok 21:05 Don Matteo 22:10 Columbo 23:25 Kultikon 23:45 Ne nyúlj a fehér nőhöz! <i>A fordított western a pá-</i>	Január 10. szombat TV1 07:30 Gyermekműsorok 10:05 I, Carly 11:00 Történetmesélők 12:00 Hadriánusz átka 13:00 Isten küldöttei 14:00 Kék-fehér hangok 14:45 Telecinema 15:15 Hatvan perc 16:00 Glóbusz 17:00 Hírek 17:30 Közlekedés-teszt 18:00 Mélyvízben 18:30 Tíz apróság 18:40 A séf segítségével 19:25 Megható lelkek 19:58 A hét hírei 21:00 Világlátó 22:00 Zsidó otthon 22:30 Natan Zach TV2 06:00 Kidon és Ben Simon 07:30 Gyerekhíradó 08:00 A séf ajánlja 08:30 A nap hívása 09:30 Aranyketrec 11:00 Izraeli kapcsolat 11:30 Lelki beszélgetés 12:00 Izrael felfedezése 12:30 Kidon és Ben Simon 13:15 Biztos recept 13:45 A séf ajánlásával 14:15 Zenészek 14:45 Erről beszélünk 16:00 Fuss a millióért 17:30 Világrend 18:00 Sajtóklub 19:00 Minden rendben 19:58 Híradó 21:00 Fuss a millióért 22:45 A nép állapota 23:30 Kitűnő vakáció 00:00 Éjféle hírek DUNA TV 06:25 Gazdakör 06:55 Másfélmillió lépés Magyarországon 07:45 Öt kontinens 08:15 Élő egyház 08:40 Isten kezében 09:10 Akadálytalanul 09:40 Novum 11:05 Csodabogár 11:35 Három csengő <i>Új vendég érkezik az egyik előkelő pesti szállodába. Kovalszky úr gazdag ember látszatát kelti, ám a személyzet tapasztaltabb tag-</i>	<i>jai észreveszik az árulkodó apró jeleket.</i> 13:00 Híradó 13:05 Nótacsokor 13:25 Herman Ottó, az utolsó magyar polihisztor 14:20 A kapitány <i>Hét évvel IV. Henrik, francia király meggyilkolása után ádáz küzdelem folyik a trón birtoklásáért.</i> 16:05 Nátatok laknak állatok? 16:40 Önök kérték 17:35 Elsietett házasság <i>A fordított Romeo és Júlia-sztori főhőse két özvegy nyugdíjas. Nádor és Komárominé a temetőben, halottaik sírja fölött ismerkednek össze, és megszeretik egymást.</i> 19:00 Híradó 19:35 Öregberény 20:10 Hogy volt?! 21:05 Az élet sava-borsa 21:55 James Bond-sorozat <i>A magányos ügynök Ezúttal nem a hazáért és nem a királyért kockáztatja életét a 007-es ügynök, a személyes bosszúvágy hajtja.</i> Január 11. vasárnap TV1 15:30 I, Carly 16:00 Kiszolgálás nélkül 16:30 Teliovala 17:34 Híradó gyerekeknek 18:00 Hírek 18:05 Sportösszefoglaló 18:30 Civilizáltak 19:00 Rádás 19:58 Mabat 20:40 Futball 23:30 Hírek TV2 06:30 Dalokkal ébredünk 07:00 Szivárványreggel 09:05 Mit szóltok hozzá? 10:00 Hírek az internetről 12:15 A város íze 12:45 Együtt, vagy külön 13:15 Nyitott vonalak 13:45 Serg, az ügyetlen 14:00 Dan és Mozli 14:15 Sokkoló álom 14:30 Kíváncsiskodók 15:05 Sütés-főzés 15:45 Mit szóltok hozzá? 16:45 Első kiadás 17:30 Rendet teszünk 18:00 Hatórás vendégünk 18:50 Sztárok 19:58 Hírek 21:00 A következő világsztár	DUNA TV 06:25 Néptáncok 06:40 Gazdakör 07:10 Élő egyház 07:35 Önkéntesek 08:05 Isten kezében 08:35 Vatikáni híradó 09:00 Világ-Nézet 09:30 Pannóniától a csillagokig 09:55 A természet IQ-ja 11:00 Univerzum 12:00 Római katolikus szentmise 13:00 Híradó 13:10 Nótacsokor 13:40 Ízörzők 14:15 Öt óra 40 perc <i>Marion férje hozományvadász, aki nem akar elválni gazdag nejétől, pedig nem szereti és fűvel-fával csalja.</i> 15:35 Hazajáró 16:05 Szerelmes földrajz 16:35 Hogy volt?! 17:30 Az én lányom nem olyan <i>Ferenc, a fiatalokból álló társaság egyik tagja régóta tetszik Gittának. Gitta családja nem nézi jó szemmel barátságukat.</i> 19:00 Híradó 19:40 Öregberény 20:15 Önök kérték 21:10 A sziget 22:25 Amélie csodálatos élete Január 12. hétfő TV1 15:30 I, Carly 16:00 Álomvilág 16:25 Első kiadás 17:34 Híradó gyerekeknek 18:00 Hírek 18:05 Sportösszefoglaló 18:30 Szirének 19:00 Rádás 19:58 Mábát 20:40 Kosárlabda 22:45 Törvény és rend 23:30 Híradó TV2 06:25 Dalokkal ébredünk 07:00 Szivárvány reggel 09:05 Mit szóltok hozzá? 10:05 Sütés-főzés 10:40 Az óra 11:10 A létező legfinomabb 11:55 Helyi fiatalok 12:45 Kneszet 13:15 Ichler Jákov 13:45 Serg, az ügyetlen

14:00 Dan és Mozli
14:16 Sokkoló álom
15:05 Sütés-főzés
15:45 Mit szóltok hozzá?
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Sztárok
19:58 Hírek
21:00 Tények
22:10 Polisuk
23:00 Éjszakai élet
23:45 Az éjszaka hírei

DUNA TV
06:25 Gazdakör
07:00 Kárpát expressz
07:35 Vatikáni híradó
08:00 Életkerék
08:35 Közbeszéd
09:00 Isten kezében
09:35 Térkép
10:30 Család csak egy van
11:15 Ott a messi Donnál
12:10 Az élet sava-borsa
13:00 Híradó
13:25 Kívánságkosár
15:30 Liszt Ferenc
16:00 Sírjaik hol...
16:30 Requiem
17:00 Térkép
17:40 Család csak egy van
18:30 Közbeszéd
19:00 Híradó
19:30 Aranylabda Gála
21:05 Don Matteo
22:25 Hősök aranygárdája
23:20 Kultikon
23:40 Hőseink, koncert a 2. magyar sereg emlékére

Január 13. kedd

TV1
15:30 I, Carly
16:00 Telióvela
16:25 Híradó gyerekeknek
16:50 Mormogás
17:34 Hírek gyerekeknek
18:00 Hírek
18:05 Sportösszefoglaló
18:30 Civilizáltak
19:00 Rádás
19:58 Mábát
21:00 Isten küldöttei
22:00 Politika
23:00 Jönnek a zsidók
23:30 Tudósítás az Avoda párt elnökválasztásáról

TV2
06:30 Szivárvány reggel
09:05 Mit szóltok hozzá?
10:03 Segítség, nem tudok főzni!
11:03 Az óra
11:45 Ízek
12:10 A legjobb otthon
12:35 Ízek
13:45 Színpadon
14:30 Kíváncsiskodók
15:05 Izraeli ételek
15:45 Mit szóltok hozzá?
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Nem tudok főzni
19:58 Hírek
21:00 Segítség, nem tudok főzni!
22:10 Kilenc hónap
23:00 Éjszakai élet

DUNA TV
06:25 Gazdakör
07:00 Kárpát expressz
07:35 Roma magazin
08:00 Domovina
08:35 Térkép
09:00 Talpalatnyi zöld
09:35 Térkép
10:25 Család csak egy van
11:15 Don Matteo
12:30 Isten kezében
13:00 Híradó
13:25 Kívánságkosár
15:30 Liszt Ferenc
15:35 Európa messze van
16:00 Táncvarázs
16:55 Vidékességek
17:30 Térkép
18:10 Család csak egy van
19:00 Híradó
19:35 Közbeszéd
20:05 Rex felügyelő
20:55 Don Matteo
22:05 Az édes élet
Marcello újságíró Rómában, abból él, hogy szenzációkat hajszol, és eladja a lapoknak.

Január 14. szerda

TV1
15:30 I, Carly
16:00 Szolgáltatások nélkül
16:25 Híradó gyerekeknek
17:34 Híradó gyerekeknek

18:00 Híradó
18:05 Sportösszefoglaló
18:30 Telecinema
19:00 Rádás
19:58 Mábát
21:00 Sharon most (és akkor)
22:30 VICE
23:00 Éles kép
23:30 Hírek

TV2
06:20 A reggel világa
09:00 A nap hívása
11:00 Erről beszélünk
12:30 A politika világa
13:00 Tengerallattjáró
13:30 Biztos recept
14:15 Tudósna lenni
14:30 Kíváncsiskodók
15:00 Fuss a millióért
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Kidon és Ben Szimon
19:58 Híradó
21:00 Fuss a millióért!
22:45 Minden rendben

DUNA TV
06:25 Gazdakör
06:40 Híradó
07:00 Kárpát expressz
07:35 Srpski Ekran
08:00 Unser Bildschirm
08:35 Közbeszéd
09:00 Akadálytalanul
09:35 Térkép
10:05 Magyar elsők
10:30 Elcsereült lányok
11:15 Don Matteo
12:10 Rex felügyelő
13:00 Híradó
13:25 Kívánságkosár
15:30 Liszt Ferenc
16:00 Lang Lang
Dokumentumfilm egy kínai csodagyerekről
17:00 Lóverseny a Csallóközben
17:30 Térkép
18:10 Elcsereült lányok
19:00 Híradó
19:35 Közbeszéd
20:05 Párizsi helyszínelők
21:00 Don Matteo
22:10 Fapad
22:40 Finánc a pácbán

Heti csillagjósolás

Kos (03.21.-04.20.)
Most előléptethetik, elismerésben részesülhet, vagy bizalmat szavaznak önnek a munkahelyén. Kétségtelen, hogy jól alakulnak a dolgai. Maradjon hű önmagához, mindenféle parádézás vagy pózolás nélkül.

Bika (04.21.-05.21.)
Becsúvágya felerősödik, és sokra is viheti, ha nem feledkezik meg a többiek igényeiről és érdekeiről. Mások fenyegetve érezhetik magukat ilyenkor, és megpróbálnak majd "keresztbe tenni" Önnek.

Ikrek (05.22.-06.21.)
Valószínűleg egy kicsit összezavarodott a munkájával és az abban betöltött szerepével kapcsolatban. Amit most szemügyre kell vennie, az nem is a foglalkozása, hanem az ahhoz való hozzáállása.

Rák (06.22.-07.22.)
Igen valószínű, hogy valami váratlan változás történik a munkájában vagy szakmájában, pozitív vagy negatív értelemben. Bármilyen változásról legyen szó, nem tanácsos ellenállni.

Oroszlán (07.23.-08.22.)
Annyi energiája van, hogy alig tudja visszafogni magát. Mégis ezt kell tennie, ha nem akar túlzásokba esni vagy butaságokat elkövetni. Órizzze meg hidegvérét, és akkor sok mindent elérhet.

Szűz (08.23.-09.22.)
A héten a Nap és a Plútó is ön felé nyújtják a karjukat – ragadja meg a lehetőséget, ez a két planéta előre húzza, és segít az élethelyzetén döntő mértékben javítani.

Mérleg (09.23.-10. 22.)
A Vénusz új helyzete azt tanácsolja, hogy közeledjen az emberekhez, beszélgessen velük, kössön új ismeretségeket, illetve a régieket is jól használhatja. A Merkúr befolyása alatt komoly emberekkel fog találkozni.

Skorpió (10.23.-11. 21.)
Bármi történjen is Önnel a héten, az nagyobb hatást gyakorol önre és mélyebben fogja érinteni, mint általában. Próbálja meg egy mélyebb tudatszintről figyelemmel kíséni az eseményeket.

Nyilas (11.22.-12.20.)
Izgalmas, szokatlan románcokban lehet része. Vigyázzon, mert nem várt gyermek is könnyen becsúszhat ilyenkor! Ha már vannak gyermekei, akkor ők most így, vagy úgy, nagyobb figyelmet követelnek öntől. Izgalmas, drámai események történhetnek önnel.

Bak (12.21.-01.19.)
Olyan belső átalakulási folyamaton megy most keresztül, melynek során személyisége eddig rejtett vagy elfojtott oldalai kerülnek előtérbe. Komoly esélyeket kínál az élet, figyeljen nagyon, nehogy elmulassza ezeket a lehetőségeket.

Vízöntő (01.20.-02.18.)
Barátkozó és mulatozó kedvében van, nagyszerű alkalmak nyílnak arra, hogy vakációra induljon, és ott jól érezze magát. Vidám és barátkozó kedvében van. Élvezze hát az életet!

Halak (02.19.-03.20.)
Az ön uralkodó bolygója a Neptunusz egyedül kíván maradni, a Plútó viszont átvette a hangadó szerepét. Ha valami bántja, és megoldást szeretne találni rá, akkor a problémáról inkább pénteken vagy szombaton beszélgessen az illetékessel.

A TELEVÍZIÓK MŰSORSZERKESZTŐSÉGEI FENNTARTJÁK A JOGOT, HOGY ELŐZETES BEJELENTÉS NÉLKÜL VÁLTOZTASSANAK MŰSORRENDJÜKÖN!
A **Kol Jisráel** magyar adását élőben, izraeli idő szerint 21 óra 45 perctől 22 óráig sugározzák a héber nyelvű „Reka” adón, a legjobb minőségben. Meghallgatható a rádiókészülékek ultrarövidhullámú (FM) sávjában, az alábbi frekvenciákon:
Észak- és Középső-Galilea - FM 88.5, Észak-Izrael és Cfát környéke - FM 94.4, Haifa peremvidéke - FM 88.8, Haifa belvárosa - FM 93.7, Haifától délre - FM 101.3, Netanja és a Jordán völgye - FM 104.8, Tel-Aviv és környéke - FM 101.3, Jeruzsálem - FM 101.3, Beér-Seva - FM 107.3.
Az adás interneten is követhető: a <http://www.intkolisrael.com> címen. A kábeltelevíziós hálózatokon is meghallgatható: HOT 312-es csatorna, YES 748-as csatorna.

GYERTYAGYÚJTÁS

2015. január 9.
5775. tevet 18.

Gyertyagyújtás:

Jeruzsálem 16:17
Tel-Aviv 16:31
Haifa 16:20

A szombat kimenete:

2015. január 10.
5775. tevet 19.

Jeruzsálem 17:33
Tel-Aviv 17:34
Haifa 17:31

SMOT

VALUTAÁRFOLYAMOK

USA dollár 3,9630 sekel
Euro 4,7137 sekel
Angol font 6,0313 sekel
Svájci frank 3,9228 sekel

ÚJ KELET FÜGGETLEN HETILAP

Főszerkesztő:

Erős-Hajdu Szilvia

Felelős kiadó:

Chaia Edri

Eheti számunk szerzői:

Alex Schlesinger
Avi ben Giora
Balázs Ibi
Breuer Péter
Halmos László
Halmos Sándor
Keller Tibor
dr. Kende György
Krasznai Éva
Markovic Radmila
Nagy Tímea
Peer Gideon
Róna Éva
Sándor Judit
Schnapp Lea
Singer Arje
Tarr Miriam

Olvasószerkesztő:

Kiss Marianne

Tördelés:

Sly Design

A szerkesztőség címe:

49472 Petah Tikva
Ahad Haam 11.

Tel: 052/7265-631

Fax: 077/7282-750

e-mail: ujkelet@gmail.com

Hirdetés és előfizetés:

050/534-5041

Nyomda:

Hádfusz Hechadás Ltd.

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Betiltottak egy zsidó zarándoklatot Egyiptomban

Jaakov Abu-Hacéra csodarabbi sírja Egyiptomban, a Nílus deltájában rendszeresen zsidó zarándoklat színhelye. Most Alexandriában egy bíróság "a helyi lakosság kérésére" ezt betiltotta. Az eset jól mutatja, hogy Egyiptom és Izrael kapcsolatai milyen képlékeny állapotban vannak.

Izrael és Egyiptom 1978-ban Camp Davidben állapodott meg abban, hogy a Marokkóban született, de Egyiptomban elhunyt zsidó csodarabbi mauzóleumát történelmi értékű emlékműnek nyilvánítják, és lehetővé teszik az izraeliek zarándoklatát a sírhoz. Egyiptom sokáig tartotta is magát ehhez a meg egyezéshez. 2012-ben aztán betiltották a zarándoklatot. Akkor Murszi elnök és a Muzulmán Testvériség volt hatalmon Egyiptomban, és a kapcsolatok Izraellel a mélyponthoz közelítettek. Aztán Murszi elnök megbukott, a Muzulmán Testvériséget betiltották. A zsidó zarándoklatot újra engedélyezték.

A helyi lakosság egy része- fanatikus imámok biztatására- az alexandriai bírósághoz fordult: tiltsák be a zarándoklatot, mert "zavarja a közrendet és a közérzületet". A bíróság most elfogadta az érvelést, és betiltotta a zarándoklatot. Egyiptom azok közé a ritka országok közé tartozik az arab államok között, amely diplomáciai kapcsolatban áll Izraellel. A két állam titkosszolgálatja együttműködik a terrorizmus ellen. Kairó arra is hajlandó, hogy közvetítsen Izrael és a palesztinok között. A 90 milliós ország muzulmán közvéleménye ettől függetlenül igen nehezen fogadja el az együttműködést Egyiptom és Izrael között.

A csodarabbi egyiptomi mauzóleuma a két állam kölcsönös megértésének szimbóluma volt. A zarándoklat betiltása azt jelzi: Egyiptom és Izrael kapcsolatai törékenyebbek, mint korábban, amikor békésebb idők jártak a Közel-Keleten.

Lengyel Miklós/Globoport

AZ ÁLLAMÜGYÉSZ MEGAKADÁLYOZTA A 10-ES CSATORNA BEZÁRÁSÁT

Jehuda Weinstein államügyész elrendelte a 10-es televíziócsatorna működési engedélyének fél éves meghosszabbítását, egy nappal annak lejártá előtt - értesült a Ynet, a Jediót Ahronót című újság honlapja.

Csak fél év múlva, a választások és az új kormány megalakulása után dönthet a kereskedelmi televíziókat felügyelő hatóság a csatorna működési engedélyének ügyében - döntött az államügyész kedd éjjel, és ezzel az utolsó pillanatban megakadályozta a csatorna év végi bezárását.

Az évek óta anyagi gondokkal küszködő, 2002-ben induló kereskedelmi televízió ugyanis azzal vádolta a hatóságot, hogy hiába sikerült megszereznie a pénzt 36 millió sékeles (mintegy 2,4 milliárd forint) állami tartozásának kiegyenlítésére, azt a hatóság képviselői egy héttel korábbi megállapodásukat felrúgva nem vették át.

A 10-es csatorna illetékesei állításuk

igazolására kedden a tévében számos alkalommal bemutatták a letétbe helyezett összeg banki adatait, mint a bezárás ellen több napja indított kampányuk legújabb bizonyítékát.

Mintegy kétszázötven, különböző médiumokban dolgozó újságíró kedden szolidaritási tüntetést rendezett a tévé helyzetének rendezéséért. A probléma megoldását szerintük közvetlenül Benjamin Netanjahu miniszterelnök akadályozta, el akarván hallgattatni a vele és feleségével szembeni kritikus véleményéről ismert televíziót.

Az ügyben hétfőn Reuven Rivlin államelnök is kifejezte aggodalmait. Szerinte a választási kampány érzékeny időszakában, a választópolgároknak többféle véleménnyel kell találkozniuk döntésük előtt, és ezért az ország demokratikus jellegét veszélyeztetné a csatorna bezárása.

MTI

ÚJ ÉV, ÚJ KIHÍVÁS

Miközben gőzerővel folynak a kihallgatások a Jisráel Beitenu háza táján leplezett korrupciós ügyben, Avigdor Liberman, a párt elnöke, vasárnap Izrael „cserbenhagyásával” vádolta az európai országokat. A külügyminiszter a külföldre akkreditált izraeli nagyköveteknek a hét elején előadást tartott, ahol elmondta: „Az Európai Parlament vitáján elhangzott hazugságok Cion bölcseinek jegyzőkönyvére emlékeztetnek”.

Az izraeli diplomácia vezetője antiszemitizmussal vádolta az európai országokat, kiemelte Svédországot és Írországot, ahol a törvényhozások a Palesztin Állam elismerését sürgették.

Lieberman ezeket a lépéseket az 1938-as helyzethez hasonlította, amikor Nagy-Britannia és Franciaország a háború megelőzése érdekében - mint utóbb bebizonyosodott, tévesen - kiegyezett a náci Németországgal. „Svédország és Írország viselkedése irányunkban ahhoz hasonlítható, ami Csehszlovákia feldarabolásához vezetett” - fogalmazott Avigdor Liberman. A külügyi tárca vezetője az európai szövetségesek fontosságát hangsúlyozta beszédében. Bejelentette, hogy szerinte „2015-ben nem a palesztinok, Irán vagy az arab államok a mi nagy kihívásunk, hanem a nyugat-európai országok”. Ezzel a nem könnyű feladattal talán fegyverek nélkül is elboldogulunk.

Erős-Hajdu Szilvia

Ha bármely városban nem talál Új Keletet, hívja a BÁR céget, ahol megmondják, **HOL KAPHATÓ AZ ÚJSÁG**
Telefon: 03-607-0707